

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A nemzeti kártyatanyáról.

Budapest, április 7.

(v.) Gyenes László és Iváncsi Jenő urak, a Nemzeti Színház tagjai ma nálam jártak s figyelmeztettek a Nemzeti Színház botrányáról írott cikkemnek egyik ténybeli tévedésére. A hézagos törvényeségi tudósításból én ugyanis úgy vettem ki, hogy a Nemzeti Színház kártyatanyára a színpad területén lévő öltözőszobák egyike. A nálam megjelent művész-uraktól jellenben megtudtam, hogy a kártya-kompanyia nem azon a helyen, hanem valamivel arrébb: a színház udvarán lévő társalgóban működik. Megigertem az uraknak, hogy ezt a tévedésemet helyre fogom igazítani. Imhol meg is cselekszem. S kijelentem löredelmesen, hogy a magyar színészet leg-szentebb és legklasszikusabb hajlékának profanizálását Beöthy László ur és társai a színtérről nem öt vagy tíz arasznyira, hanem ötven vagy hatvan arasznyira üzték.

Üzték? Lehet-e csakugyan e durva izlés-telenségről mint elmúlt dologról beszélni? Mert a művész urak egyebütt többet és mást beszéltek ám, mint az a két kollégájuk, aki az ő megbízásukból ma nálam megjelent. A *Pester Lloyd* esti lapjában ők nem érik be a téves adat helyreigazításával, hanem köpik a markukat és legénykedve leckéztetik a közvéleményt általában, aztán az én csekélységemet különösen is. Azt mondják: ha ő nekik kártyázni tetszik, ez az ő privat mulatságuk és kinek mi köze hozzája? Ohó, vitéz uraim, ilyen hangon mi nem diskuralunk egymással: önök, a színészek és mink, a zsurnaliszták. Az önök privat mulatozásaihoz igenis van köze a sajtónak, ha az a mulatozás közönséges léhaság s ha e léhaság a nemzeti művészet komolyságának s a Nemzeti Színházhoz

fűződő kegyeletnek rovására megy. Mi, akik a sajtót és a publikumot alkotjuk, igenis megköveteljük az uraktól, hogy kiméjék áhitatunkat, amelyből illuzióink taplálkoznak.

Kártyázni kétségen kívül szabad. S ha épp akarják, hát szabad a színház épületében is, sőt szabad előadásközben is. De nem azoknak, akik abban az előadásban közreműködnek. Nincs mivel kitölteni a puzájukat? Hát elmékedjenek jövendő jelenéseikről, fussák át még egyszer szerepük hátralevő részét, gondolkozzanak új aranyalókon, bontsák ki öltözőik magányában leleményes fantáziájuk szárnyait, nem lehetne-e alakításukat egy új taglejtéssel, egy új hanggal, az arcajéteknak valamely újabb nüanszával gazdagítaniok. Tegyük fel, hogy önök mindig jót adnak. Teringettét, hát adjanak egyszerű-mászor *jobbat* is. De önök mulatozni akarnak. Privatim mulatozni. Kártyán mulatozni. Ez magyarra áültetve azt jelenti, hogy a művészetükkel való foglalkozás önöket untatja s a tökeletesedés felé való törekvést önök ásió göresőt okozó ostobaságnak nézik. Ha önöknek előadásközben úgy el tudnak petyhüdni az idegeik, hogy a kártyázás elektrizáló ingereire van szükségük; ha önöket szent hivataluk gyakorlása úgy eluntatja, hogy a kártyajáték idegcsiklandozásai nélkül még tán el is aludnának, akkor a művészi feladat e hihetetlenül silány felfogásához a sajtónak ezernyi ezer köze van. Akkor mi kötelességet teljesítünk, elmondván önöknek, hogy a nemzet a maga első színpadának tagjait nem azért fizeti, hogy előadásközben is mulatozzanak. Előadásközben *mi akarunk mulatni*, akik ott ülünk a nézőtérben; s ugyanakkor *önök dolgozni tartoznak*, dolgozni szívük minden érzésével, lelkük minden erejével, tehetségük teljes latbavetésével, ambíciójuk legnagyobb megfe-

szítésével. Ha ezt nem mondja meg önöknek az év minden napján a saját művészi izlésük és nemzeti lelkiismeretük, hát emlékeztesse rá önöket legalább havonta kétszer az a gázsi, amelyet fölvesznek. Ez a gázsi arra utasítja önöket, hogy mulathatnak, kártyázhatnak, akár dözsölhetnek is naponta huszonegy órán keresztül, de este hét órától tíz óráig önök dolgoznak és mi mulatunk. Ha pedig nincs így, akkor önök kötelességet szegtek s ha a direktorok állt a kártya-kompanyia élén, akkor ez a direktor vezérük volt a kötelességszegésben.

S ehhez az önök privat mulatságához nekünk — a közönségnek és a sajtónak — olyan kétségtelen és annyira hathatós a közünk, hogy ezennel abszolút hatalommal eltöltjük önöket ettől a ledérségtől. És szeretném látni, a hetyeke urak közül ezentul lesz-e még valakinek bátorsága, hogy ama disznóságot megismételje.

Azt is megizenik nekem a leckéztetők a Lloyd hasábjában, hogy ők nem tettek le szerzetesi fogadalmat s tehát senki se kérheti tőlük számon, a felvonásoközben olvasót pergettek, vagy alsótt játszóitak-e. Megint csak azt mondom, hogy hátrább az agarakkal. Hogy önök miféle fogadalmakat tettek le, azzal a tüzes istennyila sem törődik. Notabene olyikuk valóban olyan módon játszik szint, hogy szerzetesnek százszor inkább beillenék, mint színésznek. Ám ha önök nem is szerzetesek, de hogyan felejtethik el, hogy mégis papok? Áldozópapok a magyar nyelv és a nemzeti költészet országos székesegyházában. Az önök miséje az előadás. És önök mise közben kártyáznak! Csudálatos dolog, hogy önök nem érzik, mekkora szentségtörés van ebben a frivolsgában. De mi érezzük s érezvén azt mondjuk, hogy az ilyen pap, ha

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Aztán jönnek a földkóstolók. A magyar földmives egy új szóval ismerkedik meg: „kataszter” (egy hasonló a katasztrófához). Tapasztalt férfiak sorba járják a szántóföldeket, szájukba veszik a csipetnyi hantot, megrágnak, izlelik: ekként becslük fel, hogy hanyadik klasszisa rubrikázható az adóköteles föld az adókimérsénel.

Utazni, látogatónak menni csak *passzussal* lehet, személyleírás mellett, s megérkezéskor jelentkezní kell a rendőrfőnöknél, aki tartózkodási engedélyt osztogat.*)

Aki muzsikáltatni akar magának lakodalmot vagy névnap alkalmával, engedélyt kell rá kérnie a rendőrbiztosától, aki meghatározza az órát, a meddig a dárídónak kinyulni szabad. A cigány-nak ellenben be kell terjeszteni az egész programot, hogy mit fog muzsikálni, nehogy holmi Rákóczy-induló vagy Klapkalmarsch keveredjen közé.

*) Saját tapasztalásom. Komáromban, szőlővárosomban, ahol anyámat látogattam meg, rendőri vizsgálat alá fogattam, mint gőzhajóí tolvajssággal gyanúsított persona s csak szállásadóm jóállása mellett bocsátattam szabadon. Utlevelemba a morva hivatalnok Schriftsteller helyett azt írta, hogy *Schäff-stüller* (Bírka-aklos.) Amaz nem volt előtte ismeretes.

A postai levelezést ellenőrzi a *cabinet noir*. Nyergot, vadászfegyvert tartani csak különös protekción mellett szabad, gutgesinnt alattvalóknak.

Az állam figyelme kiterjed a kulturális intézményekre is. A Magyar Tudományos Akadémia működése felfüggesztetik, gyűléseket, felolvasásokat nem tarthat, új tagokat nem választhat. Pályadíjakat nem tűzhet ki, könyveket, folyóiratokat nem nyomathat, tagjainak szokott fizetésüket nem adhatja ki. A Kisfaludy-Társaság ugyanezen figyelemben részesül. A Nemzeti Színházat csak igazgatójának erőlyes töllépése menté meg, hogy a hatalmas fő kormányzó el nem kobozta a német színtársulat számára. De az összes tagoknak a fizetése leszállították négyötödészre. A szabadságharcban szerepelt primadonna és első hős a színpadról száműzetnek.

A Nemzeti Múzeum bezáratott a közönség látogatása elől.*) Hisz ott még Rákóczy-fele emlékek is láthatók. Szó volt róla, hogy a Múzeum egész régiségárát fölviszik Bécsbe. Ugy is ott vannak már az Attila-kincsek.

Aztán jön a *censor* ollójával, vörös plajbászával. Ez a megfordított teremtf. Az alkotás megakadályozója. Onkényének alája van vetve a

*) Nem állhatom meg, hogy egy adatot fel ne jegyezsek ez elől. Ezen időkbén a Nemzeti Múzeum igazgatójánál volt dolgom. Amíg vele értekeztem, bejött egy borotváltképtűri ember, aki magát István nádor egykori komornyikjának mutatta be, egy szép, nagy antik homokórárt hozott magával, amit emléklül szánt a Múzeumnak. De amint az én direktorom ezt a nevet meghallotta, úgy kiszaladt a szobából, mintha élték volna. Hisz István nádortól ajándékot elfogná, már perduelló lett volna.

színpad és a sajtó. A censor kényszeríti az író, hogy új felvonást csináljon a franciából fordított drámába.

A társaság hemzseg az árulkodóktól. Minden elejtett szót besugnak. A kipécézett hazafit mint az árnyék kíséri a denunciació. Mindentütt összeesküvést szimatolnak. Minden cseléd fizetett kém.

Az idegenből hozott hivatalnokszereg még nem olyan gyűlöletes, mint akik a magyar fajból álltak a kormány szolgálatába. Ezeketl írtózik minden ember s megtagadja, hogy velük ismerős és rokon.

A hazabukásával kárba vész egy egész nemzeti vagyon, amelyet a magyar kormány által kibocsátott bankjegyek tömege képvisel. Nyolcvan millió forint (aminek arany és ezüst fedezet-alapja is volt) porrá, hamuvá lett. Ennyivel lett szegényebb a nemzet. Mindenki nyögött a vesztesség sulya alatt. Más boldog országot is hanyatt döntött volna ekkora pénzügyi romlás. Az ére-pézt eltűnt egészen a forgalomból. A váltópénzt úgy hitták, hogy „kutyanyelv” (nagyon hasonlított hozzá), s a pénzt úgy váltották fel, hogy az egyforintos osztrák bankót ollóval négyfelé vágták. *Firtliből* állt az ország valuta gazdasága. Akinek ezüsthuszasa volt, az azt óraláncon hordta, s az ezüsthasosokat karperecnek viselték — a jómódúak.

Ipar, kereskedelem mind meg volt benuva: nem volt divat. Mentül kopottabb volt az öltöny, annál jobban illett a közhangulathoz. A színésznők otthon várták a jelmezeiket. Sőt az a vállal-

rajta érték a csufszágon, hát vezekeljen és tegyen pönitenciát, a templomot pedig szenteljük fel újra, mert a sacrilegium lefoszotta róla az áhitat zománcát. De önk nem vezekelnek, sőt még önöknek áll feljebb. Urak, ez nem izléstelenység többé, hanem már arrogancia.

És most beszéljünk hát arról az alsóról. Ha önöknek táncoló kedvük van, ám jó: én majd szolgáltatam hozzá a muzsikát. Önök ártatlan alsós kalaberről beszélnek, hogy pedig kimondom és állok a szavamnak. Ennyi ott ezen a szelid játékon kívül még egyéb is folyt, még pedig sűrűn és rendszeresen. Folyt ott *ferbi* is, *huszonegy* is, *nasi-vasi* is, *makaó* is. Folyt ott a törvény által szigoruan tiltott hazárd játékoknak minden neme, még pedig *nagy pénzben*.

En kiméletes voltam, mert azt hittem, hogy a nyilvános megrovásra csöndes bünbánással fognak reagálni. De ha önköket helykéldnek, hát lássa a publikum, milyen perverz ez az önkö önérzete.

És nem futott-e önkön végig a libabőr soha arra a gondolatra, hogy véletlenül betoppanhatna közbük egy rendőr, aki látva a makaó-bank körül izzó szemekkel kuporgó kompániát, nyakon csipethetné Bánk bánt, Petur bánt, Endre királyt, Tiborczot, Ottó herceget, Biberach lovagot s az Aranybulla korának egész személyzetét — amugy jelmezesen, kipingált ábrázatokkal kísérve végig a furcsa hazárdjátékos társaságot az ámuló fővárosi közönség hülyedező sorfalain. A színház publikuma pedig, miután idegesen várt volna sokáig, topogni kezdene bosszusan, mire a függöny mögül előlépne a tüzöltő, hogy bejelentse az auditoriumnak: „az előadást nem lehet folytatni, mert a ma este szereplő urakat, élükön Beöthy László igazgató urral, a rendőrség tiltott szerencsejáték üzése miatt egytől-egyig bekísérte.

És most azt mondjuk végezetül a berkenkedő kártyás uraknak, hogy ne hengegjenek se a sajtóval, se a közönséggel. Privát mulatozásait üzzék szerényen és tisztességesen az erre szánt helyeken: klubban (ajánlom nekik az Otthon-kört), kávéházban, korszakban vagy a lakásukon. De a muzsák temploma nem tivornyáknak s nem hazárdjátékoknak való hely. Oda a nemzet kegyelele zaráncok el. S ha mi, a magyar közönség, megoldjuk saruinkat, mikor ama küszöböt átlép-

jük, ök sáros lábbal ne rugdossák meg a mi legdrágább nemzeti kincsünket.

Ezt így rendeljük mi el: magyar közönség és magyar nyilvánosság. A kártyás urak pedig fogják be a szájukat és engedelmelkedjenek.

Katona és polgár.

Budapest, április 7.

(s.) Régen nem volt már katonai affér. A szegedi hírhedt eset óta csak kisebb csetepatékra emlékszünk. Afférnak azonban, úgy látszik, *kell* lenni. Ha ritkábban is, mint azelőtt; amikor minden szezonnak megvolt a maga véres szenzációja, s amikor ha két civil meg két baka a kocsmában összekapaszkodott, abból mindjárt affér lett, vagy legalább is affért csinált belőle az akkoriban sűrűn előforduló katonai kihágások által elkezerített polgári társadalom *antimilitáriszma*. Ez akkoriban ugyszólván hozzátartozott a tizenhárompróbás hazafisághoz. A katonatisztnak gyűlölte a polgár nemcsak a hengegő ficsurat, aki lenézi a civilbagaszt, hanem az *osztrák* hadsereget is, amely akkoriban még csak a címében volt közös, de a valóságban teljességgel nem volt közös hadsereg.

A viszonyok azóta jelentékenyen javultak. A katonaság és polgárság körülbelül mindenféle békességben megfér egymás mellett, noha a legtöbb helyen nem igen törődik egymással. Az még mindig kivétel, sajnos, hogy ha valamely város társadalmában szivesebb, melegebb az érintkezés a polgárok és a katonák közt, de a régebben általános feszültség még csak kivételképpen sincs meg sehol. És mégis vannak katonai afférek, sőt mintha csak törvényszerűen kellene ismétlődniök bizonyos időszakokban, csak hogy ezek az időszakok ma már szerencsére sokkal ritkábbak, mint azelőtt. Tegnap is volt affér, még pedig a legvéresebb fajtaból, Temesvárotról, ahol pedig, úgy tudjuk, a polgári társaság és a garnizon egészen jól megférnek egymással. Az eset egészen tipikus. Egy vendéglőben két tiszt toladokó módon fixiroz egy uriaszonyt, s mikor azt az urnő törvényes védője, joga és kötelessége szerint, megtiltja, a tiszturak kardot rántanak, a polgári társaság és a katonák összeverekednek s a dulakodás vége, hogy a férj kettéhasított koponyával vágódik a földre. Ez már *affér*. Nem

amolyan csiribiri kocsmái botrány, amelyet a szítya fantázia fuj fel katonai botrányra. Ez tipikus esete annak a botrányfajtának, amelyek a katonák kardja s *csakis* ez az okozója. Elmékedjünk hát egy kicsit a kardról, szépen nyugodtan, minden indulat vagy elfogultság nélkül. A kérdést úgy állíthatjuk fel, hogy mi a kard büne és mi a kard kötelessége? Mert azt megmondtuk már, hogy a temesvári esetben és minden affajta esetben a kardot vadoljuk mint bünszerzőt. Joggal vadoljuk. Az afféreknek régi eredendő oka, a polgárság és a katonaság kölcsönös idegenkedése, régen megszűnt; a hadsereg *idegensége* is szűnőfélben van már, ha nem is beszélhetünk még arról az ideális állapotról, amely más országokban együttjár a néphadseregintézményével. De az kétségtelen, hogy a tiszturak szelleme az utóbbi esztendőkhöz nagyon üdős átalakuláson ment keresztül. Azok a régi lajtinánd-típusok, amelyek gyűlöletessé tették az uniformist, eltűntek azokkal a régi tisztekkel egyetemben, akik még mindig a rebellis nációt látták a magyarban. A magyar elem keveset hódított a tisztikarban, de a magyar faló elem legalább is nagyon leapadt. Az affér-okok nagyrésze tehát nincs meg már. Megvannak azonban persze az affér-*alkalmak*. Vendéglőben, egyéb nyilvános helyen könnyen esik összekocódás mulató emberek között, főleg ha valamelyik részen nagyobb a virtus a kelleténél. Ha meg éppen asszonyt bántalmaznak, akkor természetesen, hogy felforr a vére a legszeledebb polgárnak is. De az ügyből még ilyenkor is elvéte lesz kocsmái vérengzés, hanem elintézik a dolgot szóval vagy ököllel, párbajjal vagy a bíróság előtt. A kocsmái vérengzések bünszerzője a kard, mindig a kard, amely megfelelkezik a kötelességéről.

Mert mi a kard kötelessége? Az, hogy háboruban megvédje a hazát, oltalmazza a polgárok életét és vagyonát. Nagy és szent hivatás. Am békében a kardnak semmi dolga. A békében való kardviselés csak arra való, hogy profanizálja a kardnak háboruban való szent hivatását. A békében a kardviselés közvetlenül azt jelenti, hogy a katona *más*, mint a polgár; közvetve pedig azt, hogy a katona *különb*, mint a polgár. A megkülönböztetés fölösleges is, bántó is. Ma már a törvény erejénél fogva minden polgár katona is és minden katona polgár is egyuttal. A polgár a katonától csak annyiban különbözik, hogy a

kozás is lábrakapott, hogy az uricsaládokban a hölgyek cipészettel foglalkozzanak. Egy vidéki nagyvárosban facipő-gyárt állítottak fel. Ez a szegénység legláthatóbb jelvénye. Facipő Magyarországon! Hát már a csizmadia-nemzet is elmúlik?

Kivetették az országra az adót; addig csak a jobbágy fizette azt (keveset), most a nemesi birtok is belekerült. A hivatásos lapban olvasható volt egy árverési hirdetemény egy nagyterjedelmű földbirtokra, melynél a kiküldési ár éppen annyit tett ki, mint amennyi a terhére rótt egyévi adóhátralék.

Nem volt már „ur“ Magyarországon. S a pénzbeli adónál még terheesebb volt a „véradó“. Minden épkezláb ember hadkötelesnek lett nyilvánítva.

Az egész volt honvédséget besorozták az osztrák ezredékbe. Azoknak masirozni kellett kültartományokba. Huszárt, bakancsosot nem hagytak a hazája területén. Annak a dolga volt olaszt, lengyelet, csehét őrizni. Idebenn a zsandár tartott rendet. Az kergette a futó szegénylegényt a pusztán. A betyár lett a népballadák hősalakja.

Egyszer aztán egy osztrák kormányfőrnak az a bölcs gondolataja támadt, hogy behozta a megváltási rendszert. Akinek volt összekaparható ezer forintja, ezért a díjért megszabadíthatta a fiatal családtagját a katonai szolgálattól. Milliókat gereblyélt össze e gazdasági üzlet az állam kasszába. S ugyanannyi ezreket zárt ki a hadseregéből, színét-javát, értelmi osztályát a magyar nemzetnek. Az őrmester, a káplár, a fráter volt a hadcsapat vezére, tanácsadója.

Magyarország címere eltűnt a napvilág elől, a középületeken kettejű sasokat szegeztek följe. Kapu, sorompó kettős színe hirdette, hogy birodalom támadt az ország helyén.

Gyász volt minden háznál. Egyiknek halottja volt, másiknak élve eltemetettje. Nagyevű, közütszelettel környezett férfakkal voltak tele a vársáncok odai, akik ott tanulták el egymástól a fadaragás mesterségét. Egy általános dívat volt a hölgyvilágnál: karcsuklónon olyan fából faragott karpereceket viselni láncformában, aminőket a börtönök hírneves lakói faragtak.

A külvilág, minden szabad ország el volt zárva. Külföldről hazautazóknak nagy furfang mellett sikerült egy-egy levelet, ruhabélésbe elvarrva, becsempészni, melyet valamely illusztris bujdosó írt itthon maradt kedvesének. Jaj volt a levélhozónak, ha a szimatolók rajtakapták!

Megszűnt minden társasélet. Kongtak a kaszinók, s akik fennhangon beszéltek egymással, előbb a hátuk mögött néztek, nem hallgatózik-e rájuk egy harmadik?

Rossz emberek lettünk, gyűlöltük egymást, gyanakodtunk egymásra: elég volt valakinek jókedvet mutatni, hogy veszett hírért költösk.

A költsézet halálálalmát aludta. Befejezte a megaláztatást egy emlékszóbor a budai várhegyen: arkangyal gázolja a lába alá a halott sárkányt. A sárkány te voltál, magyar nemzet.

Ilyen volt az ország kepe. Oh, ti mai kor gyermekei! Ha ti keresztüléltétek volna azt az időt, amit mi átélünk, én és még néhány egykoru vén sas, akinek még kedve van az új korszakban gyönyörködni, hogy borul-

nátok le a földre, hogy esőkolnátok a felszabadult haza hantjait, hogy áldanátok a nemzet választott Istenét, a sorsot, a gondviselést, a jóságos, igazságos koronázott királyt, a törvényhozó testületet, a törvényörző kormányt, hogy megvalósulva láthatjátok azt a boldog korszakot, amelyről mi, elbukottak, elvesztettek csak álmodni mertünk!

Ha tudnátok, mint mi tudjuk, hogy honnan és howá emelkedtünk! — A poklotól a menyországig!

(Folytatása következik.)

A bolond, mikor kutya volt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Luz Terka*.

Wald, a főhercegi komornyik, akinek nem volt más baja, mint hogy XIV. Lajosnak képzelte magát, nagyon szerette maga körül a társaságot.

Nyári délutánokon, mikor a csöndes betegeket a kertben időztek s az ápolók ide hozták nekik uzsonnjukat, egy-egy eszébe hideg tejet, Wald roppant boldog arccal ült le közéjük a nagy platánfa alá s míg egyik kezével a bádogcészéjét tartotta, a másikkal kegyesen intett:

— Csak közel hozzám, uraim! Cserélt tartok, A csöndes, szóvalan betegeket engedelmesen ültek le, de egygyár lenézte a hajdani lakját. Ezek között volt egy huszár főhadnagy, akit két esztendő óta mindennap azzal biztatnak az orvosok, hogy már teljesen egészséges s „holnap“ kiengedik; azután egy református pap, aki egy esztendő óta már tényleg a próbaszámadásokat végzi az irodában s egy ügyvéd, aki valami eselődli tragédia miatt betegedett meg s máskülönb, a teljesen józanészű ember benyomását teszi,

katonáskodás csak polgári kötelessége, nem egyúttal élethivatása is; de élethivatásában ontott verejtékével ő teszi lehetővé, hogy a hivatásos katonáknak része lehessen a béke-idő parádéjában és a háború véres dicsőségében. A vér és a verejték rangja egy; a polgár sem állhat mögötte a katonának.

Mirevaló hát az a bántó megkülönböztetés? Semmi szükség a kardra, semmi szükség az uniformásra szolgálaton kívül. A külföld több államában nem viselnek a tiszték szolgálaton kívül egyenruhát. Néhol az egyenruha csak nem kötelező, másutt meg egyenesen tilos. Nálunk nagyobb helyőrségekben efitűrik itt-ott, hogy a tiszték polgári ruhát öltsenek. Kívánatos, hogy legalább is engedjék meg nyíltan. És megengedvén, a legfőbb rangú tiszték adjanak példát az engedelemmel való élésben: tegyék divattá a polgári ruhát a tiszték között. Temessék be így valahára egészen azt a szakadékot, amely a polgárság és a katonaság közt van. Higgyék el, van az akkori katonai érdek, mint amekkorára érke a polgári társadalomnak. Valamint azt is, hogy a kérd szünjék meg bünszerű lenni, hanem legyen kizárólag az, aminek lennie kell: fegyver a háza védelmében, becseles szerszáma az ország katonápolgárainak.

A konverzió.

Budapest, április 7.

A költségvetési megbeszéléseivel a t. Ház ma belefogott a konverzió-javaslat tárgyalásába. Bevezetésül még hamarosan tisztába hozta, hogy a tanácskozási idő meghosszabbítása a konverzió-javaslat tárgyalására nem terjeszthető ki s hogy ehhez képest az ülés csak két óráig tarthat. Az így szerencsésen megrövidített ülésből aztán még a végén is lecsiptek valami huszontöt perccskét s ilyenformán ma bizony csak megindult a vita, de kovessé haladt előre.

Két jelentős beszéd azonban már a mai napra is jutott. Neményi Ambrust, a pénzügyi bizottság elnökét, dicseri az egyik beszéd és Barta Odönt, a függetlenségi párt hivatalos szóvivőjét, a másik. Neményi Ambrus végezte a fontosabb, a nagyobb munkát. Ahogyan ő előadói beszédében az egész hatalmas pénzügyi tranzakciót megvilágította, tisztá világitásba helyezte, azt Barta Odön is elismeréssel honortalta, mikor lojalisan jelezte, hogy az előadó kitünő beszéde valóban harmadik fázisa az egész ügynek, mert a

javaslat maga szűkszavú volt, sok felvilágosítással adós maradt a pénzügyi bizottság is, de teljes fényt vetett a tranzakció előzményeire, várható hatására és jelentőségére az előadó. S ami az előadó munkájának jelentőségét illeti, abban föltétlenül igaz van Barta Odőnnel. Neményi Ambrus sohasem vette feladatát könnyen, ennél a nagyfontosságú javaslatnál pedig szakított minden előadói sablonnal s beszéde nem volt száraz ismertetés, hanem komoly tanulmány, melyre még sokszor vissza fognak térni, elnézni föltette pedig egyszerűen lehetetlen. Már jeleztük is, hogy Barta Odön meg is hajtotta lobogóját az előadó előtt, de kritikája során is minduntalan kénytelen volt Neményi argumentumaival foglalkozni. Meg kell adni, hogy Barta Odön kritikája is erőteljes volt. Az ellenzéken aligha találkoznék még egy olyan pénzügyi erő, mely az ő feladatával meg tudott volna birkózni. Higgadtan s mégis hatással, szakszerűen s mégis érdekesen szötte fejtegetéseit, melyek jobbra Neményi Ambrus argumentumaihoz kapcsolódtak. Ez a két jelentős beszéd hatásában és jelentőségében egyáltalán összeforrott s bizonyos szempontból tán ki is egészítette egymást. A parlament, már ki-ki a maga politikai állása szerint, a legnagyobb figyelemmel és tisztelettel honortalta a két beszédet, mely egyformán emelte a mai vita komolyságát és jelentőségét.

Volt egyéb felszólalás is, de már nem olyan érdekes. Josipovich Géza egészen röviden csak arra kérte a kormányt, hogy a konverzióba vonja bele a horvát regále-kötvényeket is, Szűllő Géza és Okolicsányi László pedig meglehetősen egy alapról a konverzió időszűkületét vitatták, azt is hangoztatván, hogy a konverzióra nem az országunknak, hanem a pénzesoportnak van inkább szüksége. Más aztán nem is beszélt ma. De holnapra többen vannak följegyezve. Beszélni fog a néppártból Rakovszky István s beszélni fog nyilván már holnap Lukács László pénzügyminiszter is.

A képviselőház ülése április 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.
Jegyzők: Szécs Pál, gróf Esterházy Kálmán, Kubik Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Szűllő Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Wlassics Gyula válas- és közoktatásügyi miniszter, Pócs Sándor igazságügyminiszter és Cseh Ervin horvát miniszter.

Elnök: Előterjeszté az összeférhetetlenségi állandó bizottság elnökének jelentését, mely szerint a bizottság Lendl Adolf összeférhetetlenségi ügyének

— Kutya én is voltam!

A komornyik boldog volt, hogy rajta kívül más is megszólalt s barátságosan intett Vidovicsnak: —

— Van róla tudomásunk.

— Elmondjam? — kérdezte Vidovics kissé mohón, de nyomban nagy elcsüggedés látszott az arcán s közben még nehezebben szedte a íg- legzetet.

— Részemről szívesen meghallgatom, — mosolygott udvariasan XIV. Lajos, — remélem, az uraknak szintén nem lesz eilene kifogásuk?

De az urak közül senki sem felelt. Valamennyien mohó állatiasággal szűresülték ki az utolsó esőpp tejet is a csészéjükbe s egész lel- kükkel azon a kis darab rozskenyéren csüggették e perében, amelyet nagy falatokban, csúsmegvok ettek.

Vidovics pedig odébb taszította maga elől a csészét, megtörülte vékony, hegyes orrát s a levegőbe nézve csöndesen elmosolyodott.

A református pap, aki e perében ránézett, meglökte kezével a főhadnagyot.

— Vidovics a kutyaidőről beszél — mondta halkan, — menjünk, hallgassuk meg.

Az ügyvéd befordult egy rózsafaallén s a főhadnagy és a pap ott sétáltak a plafánfa előtt s hallgatták a beteg szerbet, ki tudja már hanyadszor.

Vidovics pedig csak nézett a levegőbe, mo- solygott és így szólt:

— Nagy, esunya, lompos kutya voltam, de azt hiszem, hogy nem rossz kutya. Fogam talán nem is volt. Nem tudtam harapni. De egyszer mégis tudtam. Hirtelen fogaim nőttek s elharap- tam az asszonyom nyakát. Micsoda nyak volt... Olyan hus még nem volt kutya szájában...

— Ne a végén kezdje, — szólt közbe a pap, — menjen szépen sorjába.

Vidovics üres tekintettel vetette fel a szemét s a szája nyitva maradt a csodálkozástól.

tárgyalását előkészítette. Az ítélő-bizottság kisorsolá- sat a 16-ikán tartandó ülés napirendjére tüzi ki.

(Napirend előtt.)

Nessi Pál kért szót. A Ház a költségvetés tárgyalásának tartamára elhatározta, hogy üléseit egy órával meghosszabbítja. Tekintettel arra, hogy a konverzió nem tartozik a költségvetéshez, azt hiszi, hogy ez a megállapodás a konverzió-törvényjavaslat tárgyalására érvénytelen.

Elnök: Méltóztassék visszaemlékezni egy precedens esetre, amelyben, midőn kérények tárgyal- tattak oly ülésen, melynek különben legnagyobb része a költségvetés részletes tárgyalására volt szánva, ha- sonló természetű észrevételekkel szemben az elnök- ség arra az álláspontra helyezkedett, hogy a meghosszabbítás a költségvetés tárgyalásának tartamára vonatkozik ki és ebből kifolyólag a kérények tárgyalása is a Ház hozzájárulásával elúntani három óráig folytatottat.

A mai eset azonban különböző természetű at- tól (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon) és az én álláspontomban a kérdésben az, hogy a házszabá- lyok idézett szakaszának lojalisa, a házszabályok szándékának és értelmének megfelelő magyarázata az, hogy ha incidenciális kérdések fordulnak elő, vagy olyanok, amelyek a Háznak általános hatá- rozatait vagy szokása szerint bizonyos napon tárgyalandók, mint interpellációk, kérények, vagy amint említém, incidenciális esetek, mentelmi ügyek tárgyalása stb., amelyek együttesen vannak ki- tűzve napirendre a költségvetés tárgyalásának foly- tatásával: akkor igenis áll az ülések meghosszab- bítására vonatkozó határozat és alkalmazandó ilyen incidenciális kérdéseknek a költségvetési részletes tárgyalással egy ülésben folytatandó tárgyalására is. Ha azonban, mint a jelen esetben, a Ház a költség- vetés tárgyalásának megszakításával egészen új, nem incidenciális természetű tárgyat külön és kizárólag tűzött napirendjére, akkor én is azt tartom, hogy a házszabályok idézett szakaszának a házszabályok szándékához és értelméhez hű alkalmazása az, hogy ilyenkor az ülések tartamának meghosszabbítására vonatkozó határozat ne tekintessék érvényesnek (Általános helyeslés.) illetőleg erre az esetre vonat- kozólag a szokásos két óráig tartó ülésezés legyen érvényben. (Általános élnék helyeslés.)

Nagyon kérem azonban a t. Házat, hogy azt a másik részét előadásomnak is méltóztassék ma- gáéval tenni és követni, hogy, amennyiben incidenci- alis ügyek és olyanok, amelyek a költségvetéssel egy ülésre vannak kitűzve, fordulnak elő, akkor a három óráig meghosszabbított ülési időt tartsuk meg. (Helyeslés) a Ház minden oldalán.) Ha ehhez hozzá méltóztatik járulni, akkor kimondom, hogy a mai ülés csak két óráig fog tartani. (Helyeslés.)

A konverzió.

Neményi Ambrus előadó: Aki féligénéz a kon- verzióknak azon a sorozatán, melyet a magyar állam egy negyedszázad óta végrehajtott, tapasztalja, hogy minden egyes ilyen műveletünk nemcsak az állam kiadásainak apasztatást előzta, hanem hogy vele még más, magasabb rendű állami érdekek felé is tö- rekedtünk.

A legelső konverzióknak fontosságát az tette, hogy a sokféle súlyos, függő adósságoknak rendszerével szaktított és e helyett megteremtett és meghonosította a magyar járadékot. A második konverzió az állam- háztartási egyensúly helyreállításának volt egyik esz- köze. A harmadik konverzió magában véve csaknem

— De hisz — dadogta zavartan — az bizo- nyos, hogy a kutya megölte az asszonyát.

— Persze, hogy bizonyos, de tartson sor- rendet. Okosan beszéljen. Tud maga rendszerrel is beszélni, ha akar.

Ezt félig magáért, félig a beteg emberért mondta a pap. Saját magának a józanságát akarta most is, mint nagyon sokszor, bizonyítani s a be- tegre is hatni akart.

Ez megadólag hajtotta le a fejét. Mint az iskolagyerekek, akit félbeszakít a tanítója valami magyarázat miatt s nem tudja tovább ott folytatni, ahol elhagyta, ő is elülről kezdte, de ismét úgy mondta el szóról-szóra, ahogy először.

— Olyan hus még nem volt kutya szájá- ban... A kutya őrizte az asszonyt, meg a gyer- ekeket... Az asszony szöke volt, nagy, fehér és puha, mint a labdarózsa. A gyerek... a gyerek?... Azt már nem tudom, hogy milyen volt... Vagy igen... A szájcsekkája nyitva van, a kis nyelve kiúnn log... kék... fekete... kormos az arccsekkája... Igen, igen... már tudom!... Az aranyos haja is fekete lett a kőménylyukban...

A szerbe nem volt jó e perében ránézni. Mint a giliszta, amelyre a földön rátaposnak, úgy vonaglott minden ize s a tajtéksárga szín tetejébe a szivbajosok kék színe kerekedett felül.

A pap melléje lépett s a teljes-csészét oda tartotta a szája elé.

— Ígyék — szólt gyöngéden s Vidovics ki- ivott a csészéből egy nagy korty tejet.

A többiek arcáról nem lehetett tudni, hogy hallják-e, amit a szerb beszél, csak a Wald arca fejezett ki tetszést és hol jobbra, hol balra hajto- gatta a fejét, majd meg mosolygott s közbe az ujjával malmot játszott a gyomrán.

Vidovicsnak a tejesöppek még ott fehér- lettek a kék szája szögletén, amint újra beszélni kezdett:

— Kutyuskám, jó kutyuskám — így szólt az asszony a kutyához — őriz meg engem,

csak akkor látni rajta zavart, elsápadást, remegést, ha nőt lát maga előtt. Mivel pe- dig az emberiségnek nagyobb fele nő, félsz, hogy a boldogtalan ügyvédből nem lesz többé egészséges ember.

Hanem XIV. Lajos nagyon jól érezte ma- gát. Hat csöndes, szólatlan ember ült az asztalán s ezeknek csodálatos összevisszasággal hol vadászkalandokról beszélt, hol udvari intrikákról, aztán megint lovarkról, később egy mosónéről, akinek Johann, a főkomornyik, egy pár brilliáns butont vett, de a főherceg nevelője, Riemer ezre- des, — s ami erre következett volna, csak egy kézlegyintéssel jelezte s hirtelen a kutyákról kez- dett beszélni.

Mikor a kutyákról lett szó, Vidovics, egy szerb könyvkereskedő, aki a legcsöndesebb beteg volt az egész intézetben, megmozdult.

A csészéjét, amelyből alig ivott, letette a kezéből s olyan mereven nézett bele, mintha a teljes-csészében valami csodálatos látival lett volna.

Vidovics magas, nagyon sovány, harminc- három-harmincöt éves ember volt. A nyaka olyan heber-hupás, mint a behorpadt gumi-lapda, a bőre tajtéksárga s a mellett, hogy a tudeje meg volt támadva, a szíve is beteg lehetett, mutatta ezt nehéz lélegzetvétele és nagy, kitágult orrlukjai.

Két év óta volt benn az intézetben s néha hétszámra nem hallották a hangját, csak ha vé- letlenül meglátta az orvos kutyáját, vagy valaki a kutya-szót kiejtette előtte, akkor egyszerre köz- lékenygy lett s az első embert, aki eléje került, karonfogta s nagy titokzottsággal kijelentette az illetőnek, hogy beszélni fog neki arról az idő- ről, amikor ő kutya volt.

S amint Wald a kutyákról beszélt, Vidovics hirtelen félbeszakította. Előbb hosszan köhögött, aztán egy percig megpihent s ekkor így szólt bizonytalan, halk hangon:

hátterbe szorult a valutarendezés mellett, melyet szolgáltni hivatva volt. Ennek a most előtűnik levő javaslatnak tartalmát szintén nem merítettük ki érdeme szerint, ha csak a kamaterheknek tervezett apasztatás vesszük számba, mert ez a javaslat is a kamatredukcióknál kivül többrendbeli oly célokat követ, melyek a költségvetés számadataiban kifejezésre egyelőre nem jutnak, de amelyek a közhitel emelkedését és az állam hitelének reputációját közelről érintik.

Hogy mindjárt ezeket a motívumok kezdem, felemlitem, hogy a javaslatnak elterjedésével nagy lépést teszünk államadósságaink unifikációjára tekintetben.

Méltánylást érdemel az is, hogy egységes címléteink ezután csak a saját pénzrendszerünkre, csakis koronaértékre iognak szólni és megszűnik az, hogy az állam minden címetlen kifejezetten többféle külföldi valutában is vállal fizetési kötelezettséget.

Ezeknek a kisebb kérdéseknek az érintése után, az előadói foglalkozásokkal a kérdésekkel, amelyek a dolog természeténél fogva a konverzió megítélésére nézve első sorban döntők. Ha, t. Ház, oly szerenés helyzetben volnánk, mint azok az országok, melyeknek adósság-címletei saját polgárainknak kezében vannak, akkor az egész konverzió egyszerű lebélyegzési formássá válnék. Mivel azonban ilyen szerenés helyzetben nem vagyunk, bizonyos áldozatokot kell hoznunk a véget, hogy ennek a konverziónak befejezése után 4 százaléknál magasabb kamatra szóló magyar állampapír több forgalomban ne maradjon és hogy ezt a lépést oly feltételek mellett vihessük keresztül, melyek a lehetőségig biztosítják a konverzió sikerét.

De kifogásolják, hogy ezeket a feltételeket a nyilvánosság nem ismeri és hallottam több ízben, hogy a pénzügyi kormány ezzel a javaslatnál nagy titkolódásokat visz véghez. Ezzel szemben konstátom, t. Ház, hogy soha konverziósán javaslat nem fejtődött e ház előtt, amelynek feltételeiből a tárgyalás megkezdésekor többet hoztak volna nyilvánosságra, mint a jelen esetben.

Ismeretes mindenképp a kincstárnak 15% erejű a postakapárpénztár után való részesedése. Ismeretes az, hogy az u. n. jouissance, amely mellett a csoport még bizonyos időn át élvezheti a magasabb kamatot, ezáltal el van ejtve, minél fogva a konverzió pénzügyi haszna minden megszorítás nélkül már az 1903-iki költségvetésben jut érvényre, de némi csekély megtakarítás már a 1902-ik 1902-iki esztendőben is lesz, amely megtakarítás a zárószámadásokban talán majd igazolást. Ismeretes az is, hogy mindössze 1/10-ed százalékos kamatredukcióról lévén szó, a kincstár ebből az 1/10-ből a maga számára legalább 1/10-et foglal le, amelynek pénzben kifejezett összegét kiszámítandó az indokolásban közölt adatok alapján éppen nem nehéz feladat. Ismeretes továbbá az is, hogy az átvételi árfolyamot felül csak 1 százalékosan túl elegendő nyereségből 50 százalékos ismét a kincstár. Ismeretes, hogy a konverziós alár kerülő összegből a pénzcsoport 60 millió forint fix átvételére köteles míg a kincstár 40 millió forint átvételére az opció jogával bír. Ismeretes végül az is igen helyes és minden tekintetben — még az államkincstár saját szempontjából is megokolt — intézkedés, hogy 109 millió forint régió-kötény, mely a várak és közcségek birtokában van, a konverzióba bele nem vonatik és hogy ennek megfelelően a városok és községek eddigi kamatfizetéseikben meg ne zavartatnak. Ezek mind bennfoglaltak részben a javaslatban, részben az indokolásban, részben a bizottság jelentésében.

Ez a te kötelesség... A boltban olyan nagy kelendőség lett egyszerre a kottáknak, hogy én ültem a kasszához. Talán nem is kellene kottát tartani, kutyuskám, mit gondolsz? Most az egész század huszárság tisztje kottát vesz. Kutyuskám, hát mind zongorázik ez a sok szép huszártiszt? Különösen Jagosics, hogy az menyinyi zongorázhat, kutyuskám!... Így beszélt az asszony. Meg így: Micsoda bajusa van annak a Jagosicsnak! Ha neked is olyan volna, kutyuskám! És sóhajtott és szomorúan megvergogotta a kutyóra ocsáját... Neked nincs is bajusod, kutyuskám. Te beteg vagy, nem is engem, más asszonyt kellene neked érzni, kutyuskám... Egy kis vékonypénzű, jó, otthon ül, szemem nem szűr asszonykát... Oh, én nagy, erős és követelőző, pokolvérű szökéses vagyok...

Es a kutyá nem szólt semmit, csak eleje fekdű, ő rátette a kicsi, fehér, kővér lábát és a kutyá csokolta a lábát, a ruháját, a kezét, másutt nem igen hagyta. De néha, néha megcsokolta... Ha Jagosics jött, kottát vett, fizetett neki s beszéltek együtt és kezét fogták. Az asszony ilyenkor nagyon sápadt volt s mikor Jagosics elment, odaszólt a kutyát magához... Jöjj ide — szólt — s csokold meg a számat, de úgy, hogy minden csopp véretem szívjad ki az ajkamon... A pap ismét megittatta Vidovicsot s a főhercegi kormányok kétszer-háromszor esetintett a nyelvvel.

Vidovics most váratlanul felkacagott. — Jó dolga volt a kutyának, mi? — kérdezte rekedt kacajjal s a cseszt lehajította maga elől a földre s a kevés kis tejét belőle gyorsan magába itta a kerti homok. És most már hadonázva beszélt, sokszor elhallgatott, közben kacagott s az orryukai ezajlott bámulatosan nagyra nyitkai ki.

— A kutyá csokolta az asszony lábát, de ez elrugta maga mellől. Azután játszott a gyerekekkel és sírt a gyerekekkel. En kis árvám, én sze-

Az egész láncból tehát jóformán — kisebbektől eltekintve — csak egyetlen szem hiányzik: az az árfolyam, tudniillik, mely mellett a csoport az új járadékokat a kincstártól átvenni jogosítva van. Erre nézve a közönség előtt van ugyan sokféle számítás, de a kormány ezt az adatot hivatalosan csakugyan nem közölte. Ennek az adatnak elhallgatása, ha megnehezíti a javaslat elbírását, megnehezíti egyúttal a kormánynak helyzetét is ebben a vitában. Amde ennek az adatnak elhallgatása nem csupán a csoportnak érdeke, hanem épp úgy érdeke magának a kincstárnak is, miután az állam az elérendő magasabb árfolyam 50% erejű részét. Amennyi koronát tehát ez a halgatás a csoportnak hozna, ugyanennyit hoz a kincstárnak is és amennyi koronával ennek a titoknak a felderítése esetleg a csoportot károsítaná, ugyanannyival károsítaná a kincstárt is.

Onként érteik tehát, hogy a pénzügyminiszter, mikor választania kell a között, hogy a saját pozícióját ebben a vitában kényelmesebb tegye azzal, hogy az átvételi árfolyamot is a nyilvánosság elé viszi és a között, hogy halgatásával az államra nézve esetleg feljavítsa a konverzió eredményét, hogy a pénzügyminiszter ily alternatíva előtt állva, inkább a reá nézve kényelmesebb eljárás választja.

Utal az előadó arra is, hogy nincs helye az összehasonlításnak a mi konverzióknak és az osztrák Karl-Ludwig-vasut konverziója között.

A konverzió pénzügyi eredményével kapcsolatban merült fel az a kérdés, vajjon a műve el végrehajtására helyesen lett-e megválasztva az időpont és vajjon nem érhetünk volna-e el a mostaninál kedvezőbb eredményt valamely későbbi időpontban, nevezetesen a készfizetések elvétele után következő időpontban, vagy pedig olyan időpontban, mikor 4 százalékos járadékunk a pári árfolyamot már elérte?

Ezt a kérdést, t. Ház, úgy hiszem két részre kell osztani és úgy kell rá válaszolni. Arról, hogy vajjon későbbi időpontban tudunk volna-e jobb eredményt elérni, nem nyilatkozom, mert erre apodiktikusan akár igennel, akár nemmel válaszolni tisztán lehetetlen. Ellenben magában véve igenis vizsgáljunk kell az a kérdést, vajjon a tervezett művelet időszerű-e, vagy sem? Hat, nézetem szerint, időszerűnek mondhatjuk a konverziót első sorban azért, mert a gazdasági depresszió folytán mindenütt emelkedett a fix kamatozású állami papiroknak értéke. A magyar államkincstár ebből az egyebeknél nem kivánatos helyzetből, amelynek más téren elég súlyosan éreztük a hátrányát legalább annyiban profitál, hogy elsőnek jelenik meg a világcipőre egy nagy konverziós akcióival. A jelen pillanatnak kedvező voltát tehát ismerjük; ellenben azt, vajjon a készfizetések felvétele összesen-e majd újra olyan konjunktuárával amelyben még mindig tart az alacsony kamatláb és a fix kamatozású papiroknak keresettsége, azt senki sem tudja. Még kevésbé mondhatná meg valaki akár csak hozzávetőlegesen is mikor, következésképp majd be a pillanat, melyben 4%-os járadékunk a pári-árfolyamig fog lejárni? Ennek fogva nagy felelősséggel járó elhatározás volna eutasítani azt a chance-ot, hogy már az 1903-ik évi költségvetést 6 1/2 millió korona erejűg tehermentesítsük.

Meglehet azonban, t. Ház, hogy a konverzió elnevezése mellett való döntés talán könnyebb, ha a kormány csak az államkincstár helyzetét veszi szemügyre. Amde szemügyre kell-e vennie ezáltal is, mint az áru pénzügyeket érintő minden műveletnél, még a közhitelnek szempontját is. Ebből a szempont-

génykém, mondta neki, mi lesz velünk? A gyerek nem érte és kacagott... Egyszer a kutyá beteg lett. Agyba került. A kutyát kilökték egy külön szobába. Beteg kutyának nincs az emberek között helye... A kutyá sokáig beteg volt és pokol éjszakai voltak. Halgatózott és az éjszaka beszélt hozzá. Suitogott, láított, bősztített, huh!... Kepu nyilt, kepu csukódott, ajtonyikorogás, zárszatlanás, csokésattanás, kardsörgés... A kutyá az ágy fájat harapdálta kinjában, de mit tehetett? Meg se tudott a maga lábán állni... A gyerek meg sírt. Felébredt éjszaka. Az anyja csitította, de a gyerek csak sírt. Semmi sem használt... Ekkor az anyja megverte s hogy elhallgattassa, becsukta az előszobában a kéménylyukba... Es az ajtó újra nyikorogott, kard csörrent az előszobában s valaki, — nem az asszony — hirtelen azt kérdezte ijedten: Jesszus! hát a gyerek?... Azután nyilt a kéménylyukajtó, s a kutyá egy rettenetes sikoltással hullott és újra kardsörgést, kapunyitást s ekkor valahogy feltápiszkodott a vackáról és kivánszorgott az előszobába... Az asszony ájultan fekdűt a földön s a gyerek megkuladva, kormosan, nyitott szájszájával, összeszúgorodva, holtan guggolt a kéménylyukban...

Vidovics a másik percben összeesett a hallgatóság előtt.

— Mindig ez a vége — mormolta a pap s azonnal intézkedett, hogy a szolgál vigyék fel a szobájába a beteget.

Egy óra múlva, amint jobban lett, az orvos dühösen ezt mondta Vidovicsnak:

— Vidovics, ha még egyszer megtudom, hogy maga a kutyá-történetet meséli, azonnal ráadatom a kényszerzubbonyt. Hát úgy vigyázzon!

S két nap múlva már ráadták Vidovicsra a kényszerzubbonyt.

ból komoly érdeke fűződik ahhoz, hogy az állami értékek 4 százalékos kamatlábát mihamarabb állandósítsuk, mivel ennek megfelelően szabályozódik azután a közhitelnek minden néme és formája, szabályozódik a zálogleveleknek, a közügyi kötelezőknek és hasonló értékeknek kamatlába és részben a kelendősége is.

A konverzió elől várható eredmények értékét egyáltalában nem alterálja az a körülmény, hogy tartozásunknak tőkében kifejezett összege emelkedik. Ugy a mostani, mint minden ezután következő járadékkonverzióra nézve döntő momentum nem a tőke összege, — mely visszafizetésre ugy sem kerül — hanem döntő momentum csakis a fizetendő kamatláb az összege. Ez pedig a nagyobb tőke után is csekélyebb lesz, mint volt az eddig fennállott kisebb névelges tőke után.

Már a bizottság jelentés is kiemeli, t. Ház, hogy bizonyos fokig magánál a pénzügyi eredménynél nem kisebb dolog az, hogy a konverzió után a koronaértéknek mint aranyértéknek internacionális eismérése tekintetében bevezetett tényeket teremünk. Talán előbbre is viszzük ez uton azt az előfordást, amely újabban értékpapírjaink elhelyezése tekintetében szembetűnő módon bekövetkezett, a mennyiben egy részét azoknak a magyar értékeknek, melyek Ausztriában voltak elhelyezve, ugyanban Németország fogadta be. Mutakozik ez a helyesere akkor is, ha a magyar korona-járadék újabb árfolyamáról számításokat ejtünk meg. Ekkor úgy tapasztaljuk, hogy járadékunk árfolyamának megállapítására nézve most Berlin olyan fontos piac mar, mint Bécs. Kiderül ez akkor is, ha az osztrák és magyar korona-járadék árfolyamát összehasonlítjuk és az osztrák járadék árfolyamából leütjük a járadékadónak megfelelő kiütőbőzést, mely az osztrák értékeket nem terheli. Ennek eredménye az, hogy a magyar járadékunk paritászerű árfolyama az osztráknál valamivel magasabb. Ez arra enged következtetni, hogy járadékunknak egyik árkerpőz tőpiaca most már Németország, azaz oly ország, ahol az osztrák járadékuk többé nem terheli.

Ezek a körülmények szintén oda utalnak bennünket, hogy ne késleltessük a koronaértéknek nemzetközi elismertetését, mire nézve a mostani művelet messzeleható befolyása lehet. Mikor erre a műveletre nézve a kormány és a pénzcsoport között a megegyezés létrejött, ezzel mindkét szerződő fél kötelezettséget vállalt. A pénzcsoport kötelezettségét vállalt abban a részben, hogy a mi koronaértékünk, mint aranyérték el fogadja az a belidőt, mint a külföldi hitelekkel el fogadta; de másrészt viszont Magyarország kötelezettségét vállalt arra nézve, hogy a készfizetések elvételét a legszükségesebb időhatáron túl elhalasztani nem fogja. Amely kormány ilyen kötelezettséget vállalt és e mellett olyan nyilatkozatot tesz, mint amilyenек a törvényjavaslat indokolásában foglaltatnak, annak bizonyára nemcsak etikélt akarata a készfizetéseket elvinni, hanem tudnia kell egyúttal azt is, hogy negyven az a képesség, hogy ebbeli akaratát feltétlenül meg is valósítsa. Ezt jelenti a valuta szempontjából a konverzió műveletének abban a formában való végrehajtása, a hogyan itt tervezzük van.

Felhoz az előadó e tekintetben még egy fontos érvel. Ha most, mint némelyek tanácsolják, az új járadékok idegen aranyértékre is állítanók ki, akkor az eredmény az lenne, hogy az a külföld, mely pénzügyi helyzetünkről épp oly kevésbé bír tájékozottsággal, mint pontunkai helyeünkről, csakhamar kétélékkel megkasszálkáná a magyar korona-járadékokat. Első osztályunk mondaná azt, amely frankra és márkára is szól, második osztályunk viszont azt, amely csupán koronaértékre szól.

De ez még nem minden. Mert ennek megfelelően a dolgok oda fejlődnek, hogy minden magyar záloglevélnek, közügyi kötelezőnek, sőt vasuti elsőbbségűnél külföldön azt néznék, hogy szintén frankra és márkára szóljon. Mután pedig vannak zálogleveleink, közügyi kötelezőink és vasuti elsőbbségeink, melyek csupán koronaértékre szólnak, csakhamar beállna olyan forradat, hogy ezt az utóbbi kategóriát kedvezőtlenebbül érékeljék, mint az elsőt és akkor keletkeznek első és második osztályú magyar záloglevél, közügyi kötelező stb. Könnyen elképzelhető, hogy ebből micsoda zűrzavar, mennyi félreértés és a közhitelnek hanyatlása és mekkora megkárosítása és zaklatása keletkeznék.

Ezek voltak — így végzi beszédét az előadó — nem mondom az összes okok, de a több okok, melyek a bizottságot a javaslat megítélésénél vezették. Ismerjük azokat az megvalloim, némelykor elég nyomos okjejtéseket, melyek vitatták, hogy a konverzió később talán kedvezőbb eredménnyel vihetők keresztül. Erre egyszerűen megérjgyszem, hogy még nem volt a világon és nem lesz soha konverzió, melyely szemben azzal a kifogással élni nem lehetne, hogy később talán jobban volna megcsinálható. De a bizottsági tárgyalás során feladatunk nem az volt, hogy bizonyos feltevésekből kiindulva, feltételek javaslatokkal jéppünk a t. Háznak színe elé. Feladatunk csakis az volt, az összes fennforgó körülményeknek egybevetésével bírálni azt az előterjesztést, amelyet a t. Ház hozzánk utasított.

De vigasztalódásunknak körébe igenis bevonatuk azt a tekintetet is, hogy ennek a javaslatnak elterjedése nyitva hagyja a jövőt és akcióknak szabadságot egyáltalában nem szorítja meg az este, ha a magyar állam hitelének helyes és igazságos megítéléséből, a világgazdaság jövőnd alakulásából, vagy ennek a t. Háznak későbbi elhatározásából kifolyóan jövőre valamely új művelet után még inkább akarnék megközelíteni azt az átlagos kamatlábat, amely mellett más előrehaladottabb államok járadék-papírjait értékelni szokás. A jövőnek ezt a kilitását igenis számbavetjük és ez szintén egyik ok volt arra nézve, hogy a javaslatot el fogadhatónak tétjük. Ezeknek alapján kérem most én is a t. Házat, hogy a

javaslatot az általunk bemutatott szövegében elfogadni méltóztatassék. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Barta Ödön éles kritika alá veszi a jelentést s az előadó beszédét. Hibáztatja a javaslat indokolásának szükségességét s azt, hogy a Ház a konverzió előzményeiről, hatásáról s következményeiről előre tájékozva nem lett.

A javaslat mellett szóló argumentumok közül elfogadja az egyesítési érvét, mert ez tényleg előny az ország pénzügyi helyzetére. De már a második argumentumot, amely szerint a törlesztés elmaradása hasznos volna, nem fogadja el; az sem igaz, hogy nekünk a valutaszabályozásra vonatkozólag is fel kell használni a konverziót. Erre vonatkozólag kérdi a pénzügyminisztert, hogy mikor veszi fel a készpénzfizetést. A törvények szerint 1903-ig meg kell azt kezdeni, különben vissza kell vonni azt az állítást, hogy a koronaérték arányérték, mert a külföld, sem bolond ezt továbbra elfogadni. Ez pedig a konverzió létrehozását gátolja meg. Ausztriában nyíltan hirdetik azt, hogy Magyarország csak akkor veheti fel a készpénzfizetést, ha velük saját akaratuk szerint jó kiegyezést kötünk. Idezi a törvényt, amely szerint az 5 és 50 forintos bankok bevonásáról szóló rendelet kibocsátása után másfél évre a készpénzfizetés felveendő. Ez az előzmény, valamint a függő állam-adósságokra és az aranykészlet gyűjtésére vonatkozó előzmények beteljesedtek, semmi sem gátolja a valuta-szabályozás végleges befejezését. De ez összefüggésben van a konverzióval, mert mindenki el tudja hinni azt, hogy a koronajáradék aranyjáradék, de az a pénzcsoport, amely a konverziót intézi; addig nem, a meddig a konverzió jó busás provizóit nem kap. A jelentés sürgősnek találja a konverziót, mert ezt a kamatmegtakarítás kívánja. De összehasonlítva azt a kamatmegtakarítás a tőke nagyságával, amely 50 milliót tesz is, huszontöt évnek kell elmulni, míg ezek kiegyenlítik egymást. Az ellenzéknek nehéz a helyzete a javaslat ellen. Hármias hatalom ellen kell küzdenie. A korona a többség s a pénzcsoport hatalmi ellen. Nagy vívmányunk tulajdonítják, hogy az államnak az 1% feüli nyereségnek felel meg. Ha a nyereség nagyobb lesz, akkor a csoport is nagyobb nyereségben részesül, de az utóbbinak a nyeresége bizonyos. De különben is fél attól, hogy először is magyar kézben levő kötvények kerülnek kicserélésre.

A jelentés külföldi konverziókra is hivatkozik. Ez is hibás. Külföldi pénzviszonyok egész más eredményt hoznak létre, mint a mi háztartásunkban észlelhető.

Nem talál sem a jelentésben, sem az előadó beszédében megnyugtatót arra nézve, hogy a konverzió most kell megcsinálni már.

Vajjon nem az-e a legfontosabb, hogy egy ország, amidőn adóssági rendezésről gondoskodik, mindenekelőtt attól az adósságtól szabadon legyen, amely reá nézve nemcsak anyagilag a legnyomorosabb, hanem erkölcsileg is a legszegényebbet. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az, hogy egy bankcsoporthoz vagy az egész világnak — mert hiszen a pénzpiac az egész világé, a bankcsoport csak közvetlen adóssá vagyunk, az hagyján; de, hogy egy oly nemzetet, mint a magyar nemzet, oly ellátszó nemzet adóssal tekintsenek, mint amint Ausztria, azt a szegény ezretek nélkül elviselni nem lehet. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egészen más dolog volna, ha ez valami elforgatási törekvés volna.

Magyarország az 1867-iki kiegyezés alkalmával, mint a kiegyezés egyik mellékérdésévé kezelve ugyan ezt a dolgot, de mégis junktimha hozva — bizonyos teherviselésnek — gavalériából való elváltásával magára vette egy olyan ország adósságát, amely országok azon adóssága a legnagyobb részben oly költiségekből eredt, amelyek Magyarország szabadságának elnyomására fordítottak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Elváltatta úgy, hogy az akkori pénzügyminiszter, Lónyay Menyhért — az hiszem, hogy pénzügyminiszter volt akkor. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) — az 1867-ik évi szeptember 23-iki ülésben arról a kérdéssel a következőleg nyilatkozott: „Amint a méltányosság kívánja, hogy az érintett terhekből erőnkhez képest tehát adóképeségünk aránya szerint annyit vállaljunk, amennyit becsülte el bírhatunk, ugyancsak a méltányosság igényli másrészt, hogy a fennálló állami terhek egy részét 6 téslebe többi országai előzetesen mintegy praecipuum gyanánt vála ják magukra.” Ez a praecipuum kérdése nagyon fontos, t. Ház, azért foglalkozom vele. „A magyar kormány — azt mondja Lónyay pénzügyminiszter a bizottsági ülésben — kezdetben elfogadtatni az osztrák tartományok terhére, végre azonban a praecipuum 25 millió forintban állapított meg, az ezután hátramaradó összeg pedig 30 és 70-es arányban lett megosztva. Ez a praecipuum azért fontos, mert valamint a kvótárány megállapításánál az történt, hogy kiszámították mindenekelőtt, hogy az aránynak 25 és 75-nak kell lennie s megállapították aztán 30 és 70-es arányban, azon módon kiszámították itt is, hogy a praecipuumnak 30 milliónak kellene lenni, hogy ennyi adóssági terhet kellene mindenekelőtt az osztrákoknak elváltaniok s csak az ezután hátramaradó részeket kellene megosztani és megosztották aztán 25 millió forintban. Vagyis ahol a mi terühnkre kellett engedményeket tenni, ott felmentek 30-ra, ahol azonban a mi javunkra kellett volna fizetniük, ott lementek 25-re. Most már ezen 25 millió

praecipuum mellett megmaradt a 30—70-es arány. Ezt a 32 és 23 milliót nemcsak úgy cigányalku szerint állapították meg, hanem kiszámították az akkori Ausztriának összes állami adósságát, amelybe beleszámították Magyarország is és azt mondták: ennyi államadósságunk a terhe marad, mint praecipuum Ausztria által felendő; az aztáni kamatbeherhez pedig hozzájárul Magyarország 30—70-es arányban. Világos dolog, hogy Magyarország akkori törvényhozása, mely ezen jelentés és a 67-iki bizottsági tárgyalások alapján az 1867: XV. törvény-cikket megalkotta, semmi egyebet nem akart, mint statuinálni azt, hogy egy kamatbeher elváltásával könnyítvi Ausztria akkori kamatbeheresítési helyzetében. Sem többet, sem kevesebbet. Az 1867: XV. törvény-cikkben beiktatott ez a megállapodás megengedi, hogy ezt pénzügyileg is elemezés tárgyává tegyék, mikor arról van szó, hogy az ország terhein akurunk könnyíteni és azért csinálnak konverziót. Az 1867: XV. törvény-cikk rendelkezése szerinti állapot az irányadó annak az elbírálásánál, vajjon tenné-e most is az a viszony, amely fennállott akkor s vajjon fizeti-e most is Ausztria azt a praecipuumot, amelyet fizetni kellett s nem fizetünk-e mi ma e praecipuum számításbavételével többet, mint amennyit fizetünk neki. Ezzel szemben állani fog az a kikötés, hogy változatlan évi járulékokban fizessünk. Azt is mondja azonban az 1867. XV. t. cikknek 6. §-a: Mind a magyar korona országaiak mind a többi téslebe többi országunk tejszűkre hagyatik az államadóssági kamattartalmát vagy adóssági kötvények törlesztése, vagy készpénzben visszafizetés által csökkenteni. A törlesztett adósság kamatának meg előbb összeg ez esetben a törlesztő pénzügyi kormányzat hozzájárulási tartozásából levonatik.” Világosan azt rendel tehát ez a törvény, hogy jogunk van ezt a kamatbeheret leszállítani, olyan adóssági összeg átváltásával által, amely a on kamatbeheret megieleti. Ausztria nemcsak konvertálta, hanem mindenekelőtt megtakarlta a maga adósságát, aztán konvertálta. Méltóztatassék elővenni azt a státust, amely akkor fennállt, amely az akkori kamattal, t. i. 6%-on alul sehol sem volt, amely helyzet azóta természetesen változott, de az akkori helyzet az irányadó, mert csak azon kamatbeheren kellett könnyíteni és ha apadt az a kamatbeher, akkor a praecipuum is apadt, nekik pedig azt a praecipuumot fizetniük kell, mert a bilaterális kikötés egyik oldalán nem tagítható, ugy hogy a másikat nagyon szorítsa. Tenát mi következik ebből? Számításba veendő az az összeg, amelynek akkori kamata eredményezte azt a megállapodást, hogy 6k 25 millió praecipuummal annak kamatajt elváltálják. Ha a helyzet változott, az a mi javunkra változott, mert az 6 praecipuumok csökkentése a mi hozzájárulásunk összegét hátrazoitlan leszállította. Ha mi ezen töketehertől a tőke visszafizetése által szabadulni akarunk, nekünk azt a régi státust kell szem elől tartanunk, mert mi Ausztria terheiből csak annyit kell hogy levegyünk. Ott 30 milliónyi évi változalan kamatbeheréről van szó, amelyet az akkori viszonyok szerint 500 millió forint adósság kamatának kellett kiszámítani az akkori szerződés lényege és világos értelme szerint.

Beöthy Ákos: Nem volt szerződés, csak törvény, ez nagy különbség!

Barta Ödön: Én azért veszem szerződésnek, mert én mint szerződést tárgyalom azt a kérdést: hogy ha szerződés viszonyról van szó, hogyan interpretálанд az a megkötés idejében fennálló állapotok szerint? Hiszen ezt a reánk oktrojált törvényt éppen mi a legtöbb joggal panaszolhatjuk el, mert mi azt az alapot soha el nem fogadtuk. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Azon álláspont szerint tenát ugy áll a dolog, hogy ahhoz, hogy mi ezen állam háztartásában nem 3 millió koronát, nem 3v; milliónyi törlesztési elvonással, hanem nagyszűzűgű megtakarítással segítsünk a helyzetet! hogy majdnem huszmillió koronát takarítsunk meg éventéket: ahhoz csak egy jogunkat kell gyakorolnunk, amelyet azonban, sajnos, Ausztriával szemben kell gyakorolni és azért olyan nehéz dolog az. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát csak rajta, t. miniszter urak, szerezzenek önköbábért azai, hogy lehetővé teszik ezen államháztartásnak ot-an berendezését, mely mellett a közszükségleteket is fedezni lehet és a künnvöl népet is részletlenül jenet a nagy pénzösszeg áldásában; amelyivel lehetővé lehet tenni, hogy ezen ország be-runázását ne kelljen a napirendről levenni, amely mellett lehet majd vámit tenni a kivándorlás érdekében is. Ötven millió évi kamatbeher 4 százalékos alapon 750 millió koronának felel meg, 500 millió forint után fizetünk 30 millió forintot; ba ezt 4 százalékos kamatu kölesönné alakítjuk át, akkor nem jogunk ezen kölcsön után többet fizetni, mint 20 millió forintot, még ha a közbeség veszteséget is hozzászámítunk. Ezért mondtam, hogy 15—20 millió forint közti megtakarításról van szó. Ha van a konverzióra szükség; ha minden előfeltétel meg van arra, hogy Magyarország előnyös konverziót kössön, akkor a konvertálandó anyagok közt ez legyen az első. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) mert ez nemcsak gazdaságilag vesztéses Magyarországára, hanem minden magyar embernek az arcába kergeti a szegényérvát, hogy Ausztriának rendes tributumot fizetünk állami önállóságunk 35-dik esztendőjében.

A javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

Előnk az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Előnk: Jelenti, hogy a zárszámadásvizsgáló bizottság Benke Gyula helyett előnkéül Schmidt Józsefet választotta meg.

Jospovich Géza: A pénzügyminiszter a törvényjavaslathoz benyújtott indoklása, valamint a pénzügyi bizottságnak ezzel kapcsolatos jelentése és az előadónak a törvényjavaslatot ismertető eljárása ot azon meggyőződésre juttatták, hogy a konverzióknak jelenleg való keresztülvitele az államháztartásra nézve nemcsak előnyös, de báthatatlan azon időpont, melyben hasonló jó feltételek mellett lehetne a konverziót keresztülvinni, amely egyidejűleg a valutarendezés befejezését is előmozdítja.

Felhasználja az alkalmat arra, hogy a Ház figyelmét egy körülményre felhívja, mely a horvát-szlavon irányadó politikai körök figyelmét is megfogadta. A horvát-szlavon italmérés jog kártalanítása céljából annak ide én külön kölcsön vétetét fel és pedig 4 és fél százalékos törlesztéses kötvények alapján. Felmerült az a kérdés, nem volna-e célszerű és lehetséges, ezen adósságot, ezen kötvényeket is úgy, mint a magyarországi regale-kötvényeket törlesztéses kölcsön helyett egy 4 százalékos járadékkölesönné alakítani át, hogy ez által a horvát-szlavon önkormányzat is az ebből tolvó előnyökben és haszonban részesülhessen. Nézetem szerint ezen konverzió nemcsak üdvös és jóhatású volna, de keresztülvinni is véhető. Sajnálja, hogy az idő rövidsége miatt és az előbb elintézendő közjogi formalitásoknál fogva ezen művelet a jelenleg tárgyalás alatt álló törvény keretén belül nem nyerhet megoldást, mindazonáltal meg van győződve, hogy a pénzügyminiszter tevékenysége és erélye folytán semmi akadály sem merül fel arra nézve hogy ez külön törvényhozási uton, épp úgy, mint annak idején az adósság keletkezett, mielőbb kedvező megoldást nyerjen oly módon és oly feltételek mellett, mint azon konverzió, mely jelenleg a Ház elbírálásának tárgyát képezi.

A tárgyalás alatt álló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadja azon reményben, hogy a pénzügyminiszter a kellő intézkedéseket tegtse, hogy a Horvát-Szlavon regalévalóság is konverzió alá kerülhessen. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szűllő Géza tőkeparálás miatt panaszodik, ami szerinte a konverzióval nagymértékben észlelhető. Tulajdonképpen az ideje sem érkezett még el a konverzióra, meg kellett volna várni azt is, hogy a Künbáza kibortott óriási pénzösszegek visszakerüljenek, akkor majd csakugyan lehet szó pénzösszegről, olesó pénzről. A szerződési feltételeknek az a része, amely azt mondja, hogyha a pénzcsoporthoz a konverzióból hasznuk lesz, abban mi is részesülünk, nem sokat ér, mert az eszámolások túlfik teljesen függetlenül történnek. Nem akar sokat beszélni, mert ennél a javaslatnál államérdek az, hogy vagy minél előbb törvény legyen vagy pedig mentül előbb visszavonják. Kifejeinti tehát, hogy a konverzióra vonatkozó törvényjavaslatot nem fogadja el.

Okolcsányi László azon kezdi, hogy nem mi szorultuk a konverzióra, hanem a pénzcsoporthoz szorultak rá egy olyan kitűnő üzletre, olyan nagy haszonra, amilyen nekik itt ma nyílik. Az osztrákok és több főherceg azonban sokkal olesőbb konverzióhoz jutottak, mint mi. Mert mi még a beváltási ár-olyamkülönbözet által is összesen harminchárom-milliót veszítünk. Otvenhatmillió koronával szaporodik állami adósságunk csupán azért, hogy néhány évvel előbb csináljuk meg a konverziót. Ez valóssággal pazarlás.

Rakovszky István: Az ellenzék is hibás, hogy ezt elűri.

Okolcsányi László: Ilyen kérdésekkel Magyarországban sem a közvélemény, a sajtó, sem a közélet arra hivatoit emberei nem foglalkoznak. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Rakovszky István hosszasan akar szólni s kéri, hogy beszédét holnap mondhasssa.

A Ház nem akarja megengedni.

Előnk: Mivel háromnegyedkettő még nincs, kéri Rakovszkyt, mondja el beszédét.

Molnár János: Beszéljen a tulodait.

Csalovszky Lajos: Halljuk a tulodait!

Levengyel Zoltán kéri a határozatképesség szempontjából a jelenlévők összeszámláltatását.

A jegyzők összeszámlálják a jelenlévőket.

Előnk: T. Ház: A jegyzők jelentése szerint 105-en vannak jelen, a határozatképesség tehát megvan. Azonban időközben az idő előrehaladt... (Derültsg) Engedjék meg nekem, hogy ebben a derült hangulatban egy komoly figyelemfelkeltés intézhessenek a t. Ház tagjaihoz (Halljuk! Halljuk!) Ha a képviselő urak abbeji méltányossági igényüket, melynek én mindenkor a legmesszebbmenő határokéig eleget tenni íparkodtam, hogy mikor a kiszabott idő végéhez közeledünk, ne legyenek kénytelenek felszólalni, ilyen kitereszó módon akarják igénybevenni, akkor pótolák ki az ország idejét azzal, hogy engem abba a helyzetbe juttassanak, hogy az ülést pontosan megnythassam. (Élénk helyeslés)

Ezen közhelyes ésből kiindulva, erre már a holnapi ülés elején számotok. (Helyeslés.) Különben a holnapi ülés napirendjére a most megszakított naprend tárgyalásának folytatását tűzöm ki és ezzel az ülést bezárom.

Ülés vége háromnegyed 2 órakor.

Az előkelő uri közönség figyelmébe
ajánljuk a modernkor minden kívánalmának megfelelő és célszerű
Angol ruhaberleti osztályunkat.
Általánosan elismert elegans szabás és remek kidolgozás. Nagy raktár tisztán angol és skót különlegességekben. Képekkel ellátott teljes prospektus és mintákat kívánatra bérmenten küldünk.
Próbautótyt szívesen készítünk.
SCHNELLER és KOZMA, VII. kerület, Royal-szálló.
Mértékül bármely öltöny elegendő.

BELFÖLD.

A Temps rolyuk. A Temps ma érkezett száma vezető helyen foglalkozik Magyarországgal. Többek között ezeket írja a francia újság:

Semmi sem szembeülből az utóbbi tíz-tizenkét esztendő történetében, mint Magyarország növekvő tulsulya, egyre kétségtelenőbb hegemoniája nemcsak saját belső ügyeiben, hanem az egész monarchia politikájában. Elvitáztatlan az a hasonlíthatatlanul nagy érdeme, hogy nemzeti talajban szilárdul meggyökerezve, megteremtette és föntartani tudja a maga egészében történelmi, hagyományos és mégis modern kormányzatának alkalmazkodó és egyszersmind erős formát. Deák Ferenc és Tisza Kálmán műve harminchat év alatt kemény megpróbáltatásokat, súlyos rázkódásokat élt túl. A dualizmus rendszere kitűnően bevált olyan férfiak kezében, mint Tisza Kálmán, aki tizenöt esztendeig állott a kormány élén, Sillágyi Dezső, aki a doktrinér szabadelvűség megtestesülése volt és Széll Kálmán, aki tökéletes ügyességgel vezeti az állam hajóját, rendkívüli bonyolult és nyugtalan helyzet hullámospárái, zatonjai, forgatagjai, áramlatai és ellenáramlatai között. Magyarország nemcsak rendezte ügyeit; nemcsak tetszése szerint intézi a kormányzatát, a közigazgatást, a törvényhozást Szent István koronájának országában; nemcsak rendkívüli buzgóságot fejtett ki az anyagi jólét emelése körül; nemcsak abban tanusított nagy haladást, hogy a középkorhoz még nagyon közelálló nemzeti intézményeit és erkölcsi hozzáilleszti az új kor követelményeire. Mindezekben felül képes volt rátenni kezét a monarchia általános politikájára és nemzetközi viszonyaira. Gróf Andrássy Gyula, ez az egykoron forradalmár, üldözött és halálraítél magyar gavallér, Beust örökébe lépve, kitűrhetteletlenül rányomta egyéniségének bélyegét a monarchia nemzetközi politikájára. O kezdeményezte a monarchia közeldését a német birodalomhoz, ő volt a hármasszövetség egyik megalapítója, ő fordította a monarchia külső politikáját a Balkán-félsziget felé. És az utána következett külügyminiszterek hűségesen követik magyar elődöknek hagyományait. Bátran mondhatjuk, hogy Magyarország a hármasszövetség sarokköve.

A főrendiház ülése. A főrendiház holnap délelőtt tizenegy órakor ülést tart.

A horvát püspöki kar tiltakozása. A zágrábi klerikális ellenzéki lapok közlik a horvát püspöki kar tiltakozását a római *San Girolamo*-intézet ügyében, mely tiltakozást Stadler érsek felolvasta a pápa előtt és ányujtotta neki. A tiltakozás kiemeli a horvát nép elkieseredését, mely arra a gondolatra tévedt, hogy Rómától elváljon. Ne engedje meg a pápa, hogy a már proklamált nevet *Pro croatica gente* visszavonják és megváltoztassák; Montenegroknak nincs joga az intézethez. A tiltakozás szemrehányásokat foglal magában a monarchia diplomáciájára és Magyarországra ellen és azzal fenyegetőzik, hogy egyetlen horvát pap sem fog növendéként az intézetbe belépni, még ha püspöke odaküldené is.

A felvidéki kivándorlás. A felvidéki kivándorlás ügyében az idei nyárra tervezett kongresszus rendezőbizottsága alakuló-ülést tartott a Közteleken. Az ülést gróf Zselénszky Róbert, az O. M. G. E. kivándorlási bizottságának elnöke nyitotta meg. Ajánlatára a felvidéki bizottság elnökétől s egyszersmind a kongresszus elnökétől Miklós Ödönt, a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület elnökét választották meg, kinek elnöki megnyitóját után Jeszenszky Pál előadó előterjesztette a kongresszus tervezetét. A kongresszus rendezésében részt vesznek az összes felvidéki társadalmi és gazdasági egyesületek, iparkamarák és törvényhatóságok. A kongresszus székelyül Miskolcra, idejéről pedig május 31-ikét és június 1-ő napját tűzték ki. A kongresszus iroda székhelye a Köztelek, de Miskolcon helyi bizottság is alakul. A kongresszus öt szakosztályra oszlik, melyeket azonban nem jöttek ki, hanem véleményadásra e tárgyban felkérlik a huszonkét felvidéki vármegye gazdasági egyesületeit. A bizottság többek hozzájárulása után elhatározta, hogy a kongresszuson tárgyalandó anyag közé felveszi a törvénykezési eljárás gyorsítására és a közigazgatási hivatással kapcsolatos tevékenységre vonatkozó javaslatokat. Végül Tarnay Gyula, Borsodmegye alispánja és Miklós Ödön mondtak köszönetet, hogy a szövetség a kongresszus helyül Miskolcot választotta.

A décsi mandátum. A Kuria ma tárgyalta Paiss Andor elnöklésével gróf Korniss Viktor és társainak petícióját, amelyet báró Dániel Tibor décsi mandátuma ellen beadtak. A kérvényezőket dr. Ragályi Lajos, a megválasztott képviselőt Edvi-Illes Károly, a választókat dr. Farkas János képviselte. A kérvény a megválasztott képviselő kiskorsága, továbbá etetés és itatás címén kéri a választás érvénytelenítését. A tárgyalást holnap délelőtt folytatják.

A képviselőház zárszámadási bizottsága ma délelőtt tartott ülésében a mandátumáról lemondott Benke Gyula helyébe elnöké Schmidt Józsefet választotta meg.

A fumei sztrájk. Gróf Szapáry László fumei kormányzó ma délelőtt a képviselőházban fölkereste Széll Kálmán miniszterelnököt s jelentést tett a fumei sztrájkokról. A jelentés kiterjedt a bérbare minden mozzanatára.

KÜLFÖLD.

Az ausztriai helyzet. Odaát a Lajtán túl ugyanott van a politikai és parlamenti helyzet, ahol husvét előtt a famózus cillii szavazás hagyta. Bécsi levelezőnk értesítése szerint az ottani parlamenti körökben *vigasztalannak mondják a politikai helyzetet.* A német néppárt a leghevesebb ellenállásra készül és esatlakozásra szólítja a többi német pártot. A német pártelnökök ma délután konferenciát tartottak, amelyen a résztvevők jelentést tettek arról a benyomásról, melyet a cillii kérdésben történt szavazás a választókra gyakorolt. Azok a pártelnökök, akiknek az utóbbi időben alkalmuk volt Koerber miniszterelnökkel érintkezni, beszámoltak arról, hogy a politikai helyzetet a kormány miképpen fogja fel. Erre élénk vita indult meg, amelynek során *általánossá vált az a nézet, hogy a politikai helyzet rendkívül komoly.* A kölcsönös információkat tudomásul vették és közölni fogják az egyes pártokkal.

A német néppárt is ülést tartott ma délután. A radikális pártcsoport nevében Walz azt indítványozta, hogy a német néppárt kezdje meg a *legélesebb opposziót* és az elnökség ezt a határozatot hozza tudomására a német pártelnökök konferenciájának; abban az esetben pedig, ha a konferencia nem járulna a határozathoz, a német néppárt lépjen ki a pártelnökök konferenciájából és végül, hogy a pártnak ama tagjai, akik a költségvetés tárgyalásában előadói tiszteletlenek be, mondjanak le erről a megbízatról.

Hosszu vita után az indítványt oda módosították, hogy a német néppárt mindaddig megmarad az ellenzéken, míg a kormány részéről olyan fegyvernek a birtokába nem jut, amelynek segítségével sikeresen szállhat szembe a németellenes rendszerrel. Attól azonban elállottak, hogy a párt ki tartozik lépni a pártelnökök konferenciájából.

A döntés már a legközelebbi napokban be fog következni. A helyzet annyira válságos, hogy ha hamarosan létre nem jön valamely kompromisszum, akkor a parlament *elvész munkaképességét*, amelyet csak nemrég nyert vissza.

Politikai találkozók Karlsbadban. A római *Fanulla* azt a hírt újságolja, hogy az olasz kamara nyári ülészakának bezárása után megkezdődnek a *hármasszövetség megújítására* vonatkozó tanácskozások. Ebből a célból Bülow, Gólcovicski, Prineti és valószínűleg Zanardelli is Karlsbadban találkoznak fognak.

Rómából illetékes helyről jelentik, hogy az *Ausztria-Magyarországgal való kereskedelmi szerződés* letárgyalása, melyet csak a kellő alapot megtalálják a tárgyalásra, remélhetőleg gyorsan fog sikerülni.

Berlin, április 7.

A *National Zeitung* a francia lapoknak a külügyminisztérium által sugalmazott cikkeire, amelyek Bülow és Prineti találkozásával foglalkoztak, a többek között így válaszol:

A párisi lapok nagyon rosszul vannak e részben informálva, mert szó sincs arról, hogy a hármasszövetség szerződése 1903. április 12-én jár le, de úgy, hogy azt 1902. április 12-én kell felmondani. A tény az, hogy a szerződés 1903. május 6-án jár le és nincs felmondási időhöz kötvé.

Szociálisták győzelme Bécsben. Vasárnap a bécsi kereskedők grémiúmban a segédek gyűlést tartottak választmányuk megválasztására. A szavazás a szociálisták győzelmével végződött. A szociálisták jelölték 5623 szavazatot kaptak, a keresztény-szociálisták és a német-nemzetiek közös listájára pedig csak 4282 szavazatot kapott. A választás a rotundában volt és nyugodtan folyt le. Csak a választóhelyiség előtt tör-

tént a nap folyamán néhány összetűzés a két párt között. Néhány ember megsebesült, tizennyolcat letartóztattak.

A délafrikai béketárgyalások.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, április 7.

A béketárgyalásokról még folyvást csak az a hír érkezik, hogy semennyire sem haladtak. Boer részről határozottan azt erősítik, hogy a kezdeményezés angol részről indult ki, ők tették a békeajánlatot, de mivel az nem foglalja magában a boerok függetlenségét, ők hallani sem akarnak róla, sőt elszántabban fogják folytatni a harcot, mint eddig. Az angol kormány erősen titkolózik. Az újra összeült alsóházban Balfour kijelentette ma egy hozzáintézett kérdésre, hogy semmi közlést sem tehet a béketárgyalásokat illetően, — ami semmiesetre sem biztató jel.

Amsterdam, április 7.

A harctérről érkező hírek igazolják, hogy *nem a transvaali kormány volt az, mely a béketárgyalásokat kezdeményezte.* Ugy az újabb boer sikerek, mint a multkorai afrikander-fölkelés bizonyítja, hogy nem a boerok azok, kik a békét kérték. Ezt tudja az angol kormány is.

Amsterdam, április 7.

Szemben azzal az állítással, hogy Kuyper németalföldi miniszterelnök az összes hatalmakat intervencióra ösztönözte, amire Németország kivételével valamennyi késznek nyilatkozott, itt irányadó helyen kijelentik, hogy Kuyper semmiféle ilyen lépést nem tett, ellenben Kuyper folyton azon fáradozik, hogy az ellenségeskedések feljuggására alapot találjon. A hatalmakhoz Kuyper nem fordult. A helyzet ma olyan, hogy ha Anglia a függetlenség kérdésében nem enged, az ellenségeskedések az eddiginél még nagyobb mértékben megújulnak.

Kronstadt, április 7.

Schalk-Burger most Steynnal együtt Delareynál van, a tárgyalások a két fél között levő nagy távolság miatt eddig *nem igen haladtak.* A tárgyaló felek abban állapodtak meg, hogy a transvaali megbízottak, Kroonstadból más helyre menjenek, hogy könnyebben lehessen tárgyalni. Két-séges, hogy De Wet is Steynnal van-e.

Brüsszel, április 7.

Leyds kijelentette, hogy a boer vezérek legutóbbi tanácskozásukon elhatározták, hogy *ragaszkodni fognak a függetlenség követeléséhez.* A helyzet az angolokra nézve kedvezőtlen. Botha Durban ellen vonul.

London, április 7.

A *Daily Mail* szerint Steyn és De Wet *nem hajlandók elfogadni* az angolok által följajánlott békefeltételeket, míg Schalk-Burger szívesen megkötne a békét. Mindazáltal remélhető, hogy a tárgyalásokat nem sokára befejezik.

London, április 7.

A gyarmatügyi minisztériumban *sürgős tanácskozás* volt, amelyen a *háborúval összefüggő ügyekről* tárgyaltak. A parlament ma ismét összeül.

London, április 7.

Az alsóház a húsvéti ünnepek után ismét egybegyűlt. Balfour, a kincstár első lordja, egy kérdésre kijelentette, hogy a *béketárgyalásokat illetően semmi közlést nem tehet.*

Pretória, április 7.

A legújabb hírek szerint a fegyverben álló boerok száma *nyolcezer*, de számtalan kis csapatra vannak oszolva. A legerősebb Delarey kommandója, amely mintegy kilenceszáz emberből áll.

London, április 7.

Lord Kitchener táviratozza, hogy *Kruitzingert felfementették.* Mint közönséges fogolylyal fognak vele banni.

Antwerpen, április 7.

Egy angol hajón több száz olasz kivándorló munkás érkezett ide. Azt hiszik, hogy ezek a dél-afrikai angol hadsereg számára toborzott katonák.

London, április 7.

A *Liverpool Post* újabb részleteket közöl azokról a *kegyetlenkedésekről*, amelyekért az angol hadsereg két ausztráliai tisztjét kivégezték. Ezeket az adatokat egy közlegény szolgáltatja, aki a két kivégzett tiszt hadoszlopánál, a bushmanoknak szolgált. Ez a csapat a legkülönbözőbb nemzetbeli kalandorokból verődött össze. Legutóbb is egy Hesse nevű német misszionárius és egy hollandi szoldos katonát löttek agyon ennél a csapatnál, mert időtöltésből és mulatságból a legválasztékosabb kegyetlenkedéssel meggyilkoltak két fiút és egy leányt.

Fiume, április 7.

A napokban indul el az 59-ik gőzhajó, amely magyar lovakat szállít az angol hadsereg számára Dél-Afrikába. Eddig 45.611 magyar lovat szállítottak el a fiume kikötőből a délatrikai harotérre.

HIREK.

Budapest, április 7.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Ifjabb Ábrányi Kornél, a magyar publicistika régi, kiváló disze a mai napon megvált a *Pesti Napló* élén elvállalt főszerkesztői állásától. Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy ifjabb Ábrányi Kornél újból megkezdte a *Budapesti Napló* hasábjain publicistikai munkásságát, amely neki a magyar újságírásban régóta kivételes helyet biztosít. Régi, kedves barátunkat a régi szeretet fogadja körünkben.

— Windischgrätz Ottó hercegek Bécsben. Bécsből jelentik, hogy Windischgrätz Ottó herceg és neje, Erzsébet királyi hercegnő a jövő héten Bécsbe érkeznek, ahol Windischgrätz Ernő herceg palotájába fognak lakni. A hercegi pár azután Prágába költözik.

— Pulszky-ünnep. A Társadalomtudományi Társaság e hó 13-án (vasárnap) délelőtt tíz órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében, elhalt megapítójának és első elnökének, dr. Pulszky Agostonnak emlékére Pulszky-ünnepélyt rendez. Az emlékünnepélyen a társaság szívesen lát vendégeket is. Az ünnepély programja a következő: 1. Előleki megnyitó, mondja gróf Andrássy Gyula. 2. Pulszky Agost tudományos jelentősége. Emlékbeszéd, mondja dr. Pátker Gyula egyetemi tanár. 3. Pulszky Agost politikai jelentősége. Emlékbeszéd, mondja dr. Emmer Kornél.

— A premontrai rend ünnepe. Kassáról jelentik, hogy a premontrai rend visszaállításának századik évfordulóján a jászói ősi templomban dr. Takács rendfőnök lényeges segédlettel ünnepi istentiszteletet és körmenetet tartott. Jelen voltak dr. Bubics Zsigmond kassai és Ivankovics János rozsnói püspökök, Péchy abauj-tornai és Beöthy László biharmegyei főispánok, Rédl Ödön a Szigligeti Társaságtól Münster kassai polgármester a Kazinczy Körtől, mindkét város törvényhatóságának számos tagja, Wassics miniszter nevében Szieber kassai kerületi tanfelügyelő. Mise után nagygyűlés volt, melyen Takács rendfőnök gyönyörű beszéddel a pápára és királyra áldást kért. Végül bejelentette a király megemlékezését, ki *Angalacot* nagyváradi nagypostát nevezte ki és hogy Schlauch nagyváradi püspök üdvözlötet küldött. A küldöttségek a gyűlés után tisztelegtek mire 250 terítékes banket következett. Takács a pápát és királyt élteti, Bubics Ivankovicsot, *Angalac* Bihar és Nagyvárad közönségét, *Kozora* kassai városi főjegyző a rend tagjait éltette, *Császka* erceket, *István* Vilmos püspök, gróf *Majláth* József és *Andrássy* Géza távirati üdvözlöteteket küldtek.

— El Németországba. Szabakáról táviratozzák: A ma délben Zimonyból ideérkezett vonattal hatszáz munkás (tizenegy kocsiiban) utazott át a városra *Szeghegy*, *Feketehegy*, *Kiskér* községekből. Ezek a munkások Németországba utaznak, hogy ott munkát keressenek.

— A triezsi kivételes állapot vége. Triezsben most már a multkori nagy zendülés vihara után úgy látszik, minden elcsöndesedett, s az élet visszatért rendes medrébe. Bécsből jelentik ugyanis, hogy a birodalmi minisztérium elhatározta a triezsi kivételes állapot megszüntetését. Az erről szóló rendeletet a *Wiener Zeitung* holnapki száma fogja közölni. Együttal a Triezsre nézve elrendelt statáriumot is megszüntették.

— Szanatórium-bál. Hódmezővásárhelyen a létesítendő tüdőbeteg-szanatórium javára e hó 5-én a városi színház dísztermében lényeges szanatórium-bál volt, melyen a társadalom szinte-javas résztvevett. A bál, melynek védnöke *Lukács* György főispán neje volt, jelentékeny összeget eredményezett a humanus célra.

— A Ferenovárosi plébános kitüntetése. Abból az alkalomból, hogy a király a IX. kerületi plébános: *Kurtz* Vilmost a déghi címzetes apátság adományozásával tüntette ki, a Ferenovárosi Polgári Kör tagjai nála tegnap délbent testületi tisztelegtek, *Czigler* Győző műgyemati tanár s a kör élnöke vezetés mellett. *Czigler* Győző szép beszédben méltatta a plébános érdemeit, amelyeket egy emberöltőn át, mint lelkész, hazafi és polgár szerzett. Üdvözlötte őt úgy is, mint a polgári körnek régi, érdemes vezetójét.

— Négyesszáz tanító panasza. Tegnap délután egy csomó olyan szegény ember jött össze, hogy tanácskozzék sorsának a javítása felett, aki duplán szegény. Szegény is és ur is. Ideiglenesen alkalmazott tanító a főváros szolgálatában s bár éppen olyan tisztességes nadrágot meg kabátot követel meg a foglalkozásuk, a milyet a polgármester ur visel. — Ötszáz forint fizetésért dolgoznak éppen olyan munkát, mint a sokkal jobban díjazott, véglegesen kinevezett tanítók. Az a panaszuk... Első sorban természetesen az, hogy ebből a pénzből lehetetlenség élni. De nemcsak ez a lehetetlenség, hanem egyelőre még a remény is az, hogy végleges alkalmazáshoz és ezzel tisztességes egzisztenciához jussanak. A főváros tudniillik most a takarékoság jegyében utazik s különösen az iskolákra vetett szemet. Emeli az iskolapénzt és a pénzügyi bizottság legutóbb hozott határozata értelmében ötszáz forinttal fizetett ideiglenesen alkalmazott tanítókkal akarja kitarékoskodni azt a summát, amit az iskolák rendes ellátására kellene fordítania. Kellene: mert hát az az csak tartozik ennek az agyonadózott polgárságnak, hogy a gyermekei számára kifogástalan iskolát adjon. Az pedig nem érhető el olyan tanítókkal, akik negyven és egyhárom forintot vesznek fel fizetésül a hónap elején. Ezek a szegény s most már reményeiktől is megfosztott emberek gyűléseztek tegnap és elhatározták, hogy a pénzügyi bizottság határozata ellen orvoslást keresnek a tanácsnál, a közgyűlésnél és a közvéleménynél is. Hogy azon a két fórumon mit érnek el, azt nem tudjuk. Kiszámíthatatlanok azok és nem sokat törődnek a kis emberekkel. A közvélemény azonban mellettük van s remélhetőleg ez se olyan esekélyesség, hogy számba se vegyék a városház alatti urak.

— A Józsefvárosi kivánsága. A Józsefváros közönsége már évek óta sürgeti, hogy a városi villamos vasút Baross utcai vonalát az Egyetem-tértől a Dunáig hosszabbítsák meg s hogy a Kecskeméti-utcaán a második szipár fektessék le. A fővárosban ugyanis a legrosszabb közlekedés a Baross-utcai vonalon van, pedig ez az egyetlen voai, mely a Józsefvárost a Belvárossal összeköti. Az ugynevezett Wenckheim-kitérőnél gyakran tíz percig is várakoznia kell a közönségnek s az utasok, ha sürgős dolguk van, kénytelenek a megváltott jeggyel a kezükben a kocsirol leszállani s gyalog tovább menni, mert gyalog sokkal hamarabb jutnak a Belvárosba, mint a villamoson. A főváros törvényhatósága belátta, hogy a közönség követelése jogos és méltányos s egyhangulag elrendelte a Kecskeméti-utcaán a második szipár fektetését és a csonka vonalnak az Egyetem-tértől a Dunáig való meghosszabbítását. A Kecskeméti-utcai második szipár fektetését a közmunkatanács is szükségesnek tartotta, a belvárosba azonban nem akarja beereszteni a villamos vasutat s azért ellenzte a vonalnak a Dunáig való meghosszabbítását. A közgyűlés eredeti határozatához újból egyhangulag ragaszkodott s elhatározta, hogy a belügyminiszter döntését provokálja. A józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a kerület polgársága nagy számmal vett részt. A népgyűlésen hevesen kifakadtak a közmunkatanács eljárása ellen, hogy megakadályozza a józsefvárosi polgárság, amelynek létérdeke, hogy megfelelő összeköttetés legyen a belvárossal, a minap nagy népgyűlést tartott, amelyen a

— **A Habsburg-lépeső.** A budavári új királyi palota főhomlokzatához a várkerből diszes lépcsőzet vezet, amelyet Habsburg-lépesőnek neveztek el. A kettős lépcsőzet között lévő terezen emelkedik *Szavojai Jenő* herceg lovas-szobra, *Róna József* műve amelyet az idén díszesen faragott új talpazatra helyeztek. A lépcső elé ezenkívül művészi kivitelű szökőkút kerül, amelynek mintázásával az építés-vezetőség *Sennyei Károly* szobrászt bízta meg.

— **Katonák és polgárok.** Kinos összejövetél történt Temesváron katonatisztek és polgárok között. Az eset, amely erős izgatottságban tartja a város közönségét, a Koronahereg-szállóban az éjjel történt, s róla a következőket jelentik: *Holz* szerkesztőhadnagy és *Dolosa* gyalogos-hadnagy egy polgári társasághoz tartozó két hölgynek alkalmatlankodott. Az egyik hölgy férje, *Csendes* Jakab nyomdatulajdonos rendre utasította a tisztet, akik erre kardot rántottak. *Dolosa* hadnagyt csakhamar lefegyverezték, *Holz* hadnagyt pedig kivont karddal a teremben az asztalok körül üldözte a nyomdatulajdonost, akin üldözés közben több sebet ejtett. Végre hatalmas csapással leterítette a nyomdatulajdonost, aki kettéhasított koponyával került el. A vérengző hadnagya a fején kapott mély sebet, amelyet a fejéhez vágott vizes üveg okozott. Az eset az egész városban nagy feltűnést keltett. A polgárság küldöttségileg szigorú vizsgálat megindítására kérte *Schwitzer* tábornagyot, aki általában tisztelt, humánus ember és mindig arra törekszik, hogy a katonaság és polgárság békés együttélését biztosítsa.

— **A milliósi kártyavesztés.** Csütörtökön, a hó 10-én tárgyalja Bécsben a jözeivárosi járásbírósa annak a kártyajátéknak a prété, amely a múlt évben volt az osztrák zoké-klubban, eredményével nagy föltűnést keltve egész Európában. Kilenc vádlott lesz: *Szemeré Miklós*, gróf *Potocki*, *Pallavicini Béla* és *Alfonz Ögrórkó*, *Péchy Andor*, gróf *Trautmannsdorf* Lajos-Kayserhelm és *Skicinszki Adám*. A vádlottak közül kettő: *Szemeré* és *Péchy* magyar állampolgár, *Potocki* orosz állampolgár. Ezekre a pénzbüntetésen kívül, amely ezernyolcszáz koronára terjedhet, Ausztriából való kiutasítást is el lehet rendelni. *Szemeré*re, mint rendelkezési állapotban levő külügyminiszteriumi hivatalnokra, aligha fogják a kiutasítást elrendelni. A vádlottak közül egy sem fog személyesen megjelenni. Mint tanut kihallgatják a zoké-klub két szolgáját.

— **Előadás.** *Taborsky Ottó*, a magyar királyi technológiai iparmuzeum igazgatója 49 éves korában ma hírtelen elhunyt. A bo doguitt tizenkilenc éven át volt a technológiai iparmuzeum igazgatója. Alapos képzésű szakember s a hazai műszaki irodalom utolsó munkása volt; a gőzkazánokról és a lokomobilokról írt könyvei közközben ismertek. Halála nagy veszteség az iparoktatás és iparfejlesztés ügyére, mert e téren mint előadó tanár és mint ezen elsőrendű hazai műszaki intézet igazgatója tevékeny részt vett. Halálát öngyenge és hát kiskorú árva siratja. Temetése kedden, a hó 8-án délután fél 4 órakor lesz a VII. ker. Egri-utca 10. szám alatti halottasházban.

*Névy László*t, a kereskedelmi akadémia igazgatóját ma délután három órakor temették a tanúgy, az irodalom és a hatóságok képviselőinek nagy részvétele mellett.

Az *Isabella-utcai* halottas háznak fekete posztóval bevont udvarán helyezték el a koporsót, amely körül gyülekeztek: *Markus József* főpolgármester, a kereskedelmi minisztérium képviselőiben: *Sterényi József* miniszteri tanácsos, a kultuszminisztérium képviselőiben: *Azaméthi Lajos* miniszteri tanácsos. *Morlin* Emil osztálytanácsos és *Kirchner Béla* főigazgató; jelen voltak továbbá a Petőfi-társaság képviselőiben: *Szenna Tamás*, *Jakab Odón*, *Pérm József* és *László Mihály*, azután *Adám* András kuriai bíró, *Beóthy Zsolt* és *Köny Gyula* min. tanácsosok. *Hofer Károly*, *Schák Béla*, *Erdőy Béla* főigazgatók, *Berec* Antal kir. tanácsos. *Rajner Ferenc*, *Wagner* Alajos igazgatók, *Négyessy László* egyetemi tanár, a Szabad Lyceum küldöttsége, *Hüttl* Tivadar, *Gunszl* János, *Lóczyvölgyi* Manó stb. fővárosi bizottsági tagok, a tanügynek és irodalomnak több kitűnősége, a kereskedelmi akadémia tanári kara és tanuló ifjúsága. A halottat az ev. reformatus egyház ritusa szerint *Pap Károly* lelkész beszédet mondva beszédelt. Azután a kereskedelmi akadémia tanári kara nevében dr. *Koltai Virgil* mondott megható beszédet, melynek elhangzásaival a hosszú menet, — élén a zászlók alatt vonuló növendéksereggel — megindult a kepepesi temető felé, ahol *Névy László*t örök nyugalomra helyezték.

Aradról táviratozták: Ma volt *Goldis* püspök temetése. A gyűszűzertartást a püspöki templomban *Musza* Filarek kármársébi püspöki helynök, *Halmasi* és *Mangra* helynökök 42 pappal végezték. A temetésen ott volt a főispán, a polgármester, a hatóságok és *Lehman* tábornoknál egy tiszti küldöttség, tovább beláthatatlan nép gyülekezett a ravatal körül. A szeriatárs után a halottat a bodrogai zárda temetőjébe vitték.

Krassó Szörényvármegye árvaszékielnöke, *Asbóth* Aladár ma reggel 9 órakor hosszabb betegség után *Lugoson* meghalt.

— **A fumei sztrájk.** *Fiumében*, mint onnan táviratozták, most már a pékek sztrájkja is megszűnt s tegnap az összes péksegédek munkába állottak.

Ujabb azonban a fumei papiros-gyár munkásai szüntették be a munkát. A sztrájkolóké béremelést és egyéb kedvezéseket követelnek. A hatóság szigorú intézkedéseket tett, hogy a munkásoknak esetleges zavargását megakadályozza. A gyárat csendőrök őrzik.

— **Szerencsétlenség a Dunán.** Baranyavármegye alispánjához érkezett hivatalos jelentés szerint ma reggel 6–7 óra között Mohácsra erős szélvihar volt, amely nagy szerencsétlenségnek lett okozója. Az eső ellenére a sokak révén egész csoport sokak akart átkelni Mohácsról dereglyén a mohácsi szigetre, hogy ott munkába álljanak. A kocsiakkal és lovakkal megrakott dereglyét a szélvihar eltepte a parttól, a dereglye felborult és mindenkit maga alá temetett. A parttól látták a katasztrófát és rögtön segélyre siettek. Sikerült is 15 embert élve megmenteni, de *hatam a Dunába veszték*. Több holttestet kifogtak. Pontosan még nem tudják, hányan voltak a dereglyén. A kocsis és a lovak odaveszték. A dereglye magával ragadott hat dunai malmot is, amelyek elpusztultak.

— **A Béga-csatorna hajózatossága.** *Temesvárról* írják: A Béga-csatorna hajózatossága tétele ügyében tegnap a délvédeli érdekeltség képviselői értekezletet tartottak Temesvárt a megyeház d sztermében. Elnöknek egyhangulag *Varg cs* Imre országgyűlési képviselőt választották meg, aki hosszabban vállalta a Délvédeli gazdasági viszonyainak hanyatlását, melynek egyik fő oka az elcső vizközlekedés hiánya. A helyzetet súlyosítja az, hogy egyes vidékeken, melyek a súlyos vízvédelmi járulékok fizetik, a Felső-Béga vizei mégis rendszerint elárasztják a földeket. Megbénult itt az egykor világhírű bánati gabona-versenyképesség is. A törvényhozás legutóbb 1897-ben öt évi határidőt tűzött ki a Béga-szabályozás terveinek előterjesztésére és mivel ez a határidő most lejár, az érdekeltségnek közben kell járnia a kormánytól, hogy a Béga hajózatossága tétele államköltségen haladéktalanul munkába vessék. Előterjeszti az erre vonatkozó és általa szerkesztett emlékiratot, melyet az értekezlet tetszéssel el fogadott. Ezután megválasztották a száz tagú küldöttséget, mely az emlékiratot a kormány tagjainak át fogja nyújtani s amely küldöttségnek vezetői lesznek *Szell Kálmán* miniszterelnöknek, báró *Nikolics* Fedor, *Darányi* ödmivélségi miniszternél báró *Dániel* Ernő, *Lukács* miniszternél gróf *Csekonics* Endre és *Horvánszky* miniszternél gróf *Kardosonyi* Jenő. Az értekezlet *Blaskovics* Ferenc indítványára köszönetet szavazott *Vargics* Imrénék az emlékirat kidolgozásáért és az ülés vezetéseért.

— **Jóteköny adomány.** *Politzer* Lacika 4 koronát küldött a nyomorgó Friedländer-család javára. — A szives adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Elszabadult léghajó.** Párisban turesa kaland a volt ma két aeronautának. *Lassagne* és *Thiébaud* léghajósok ma fel akartak szállani kísérletképpen új rendszerű léghajójukkal. A készülődés közben a léghajó valahogy elszabadult a kötelekről és egy szempillantás alatt elrepült. A közönség először meglepként, de aztán jót mulatott a két aeronaután, akik látszólag kénytelenek voltak, hogy milyen irányban repült tovább a szél a léggömbök.

— **Munkásleányok Otthona.** A katolikus munkásleányokat védő egyesület tagjai számára Oihont, illetékes üdülő telepet létesít a Jávároshoz közlekedő Rákócskeresztúron. Az egyesület vezetője, *Vasary* Kólos bíboros hercegprímás megengedte az üdülő lakház építését s az alapok letétele ma történt meg nagy és díszes közönség jelenlétében.

— **Éhínség.** Pétervárról táviratozták, hogy Ufa-kormányzósgában rettenetes éhínség dühöng. Eddigleg 79 faluban lépett fel az iszonyúan pusztító betegség, s a lakosság százával hal bele naponként. A Veres-Keresztgyesület orvosokból álló segítő-expedíciókat küldött ki.

— **Leégett fűrésztelep.** A budapesti *Gregersen*cég savidornai gőzfűrészelepe tegnap éjjel 11 órakor ismeretlen okokból kigyulladt. A telep a Szerajevó-Bród vasúti vonal mentén épült és több száz munkásnak adott kenyeret. A tűz rohamosan terjedt, a iaktárakon harapódzó lángnyelvek csakhamar rémes tűzszölpöket világítottak be a környéket. Az őrszervek épületek, a munkásházak, a gépek mind a tűz martalékai voltak. A munkások s családjaik fedél nélkül maradtak. A vasúti állomás épületei szintén porrá égtek. A táviródrók teljesen megrongálódtak. A kárt négy millió koronára becsülik.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték mai húzásán tízezer koronát nyert 25448 72802 9606. Öt ezer koronát 76255 72084, kétezer koronát 59470 83248 46582 76016 1948 66800 10239 60520 64648 16228 66779 69128 97992 26167 98314 62716 44422 10895 20449 65996 46216 36228 25076 3110 49744 21951 94622 11393 9472 56121 86223 61374, ezer koronát 12492 20014 75459 65653 54032 50335 97012 33309 85946 83753 77325 80844 98021 27332 85497 47561 55802 26455 68871 19412 861 17922 25421 45332 9214 40327 65207 25806 4096 15862 84075 25091 65168 2341 61241 45849 23997 24358 25120 86409 64377 90331 92775 91597 24956 10846, ötszáz koronát 65302 1325 41684 79451 45612 99001 72425 49939 54131 305 73591 67237 38544 29266 63459 52427 3262 87182 6320 72320 21332 96597

8481 72373 8482 29803 95637 34936 35440 76699 29137 18793 76183 11504 16699 56688 87783 94469 77386 67386 67387 68859 80887 48517 56663 4815 88515 19327 30873 65752 8601 38233 22508 98486 82284 88456 29329 33900 5382 86794.

(x) **Női kalapok.** Legfinomabb és lelegegansabb eredeti párisi modelkalapok, valamint saját készítményű kalapkülönlegességek jutányosan kaphatók: *Friedmann* Sándor jun., IV. Zsibáros-utca 1.

(x) **Fratteli Deisinger** küld Fiuméből 4/4 kgr. legfinomabb Santos kávét 6 forint 46 krért bérmentve és elvámolva.

(x) **Szeplő Májfolt, Pattanás** és az arc minden nemű tisztításánáknak előtálvóására legjobban ajánlható a Földes-téle Margit-öröme. Ára 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes K. gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerteráiban.

FŐVÁROS.

(*) **A belvárosi plébánia-templom eltolása.** Ma délelőtt *Hauszmann* Sándor építőmester vezetésével küldöttség tisztelet *Halmos* János polgármesternél, a templom eltolására alakult műszaki-vállalat vezető-sége s kérte, hogy adná meg nekik a munkálataira és engedélyt. Az ajánlat szerint a templom eltolása és restaurálása 1.200.000 koronába kerülne, a parkolók eltolása 400.000 koronába; restaurálás nélkül 500.000 koronába. A polgármester megígérte, hogy az ügyben lehetőleg támogatja őket.

(*) **A fővárosi tejkereskedők kérelme.** A budapesti tejkereskedők ipartestülete ma délelőtt *Kelemen* Adolf elnök, *Tusák* Marcell alelnök és *Holló* József titkár személyében tisztelet *Halmos* János polgármesternél, kérve, eszközölné ki, hogy — mivel a tejkereskedéshez okvetlenül szükség van már kora reggel a jégre — a vámsorompókát a nyári évszakban reggel négy óra helyett már két órakor nyissák ki. Ha ugyanis ilyen korán meg nem kaphják a tejkereskedők a jéget, a szállítmány könnyen megromlik. A polgármester megígérte a kérelem támogatását, de megjegyezte, hogy ezt a pénzügyi hatóságilag együttessen elintézteti.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Pillangócsata.** Ma este mutatkozott be a *Várszínházban* a szegedi színtársulat drámai személy-zete *Südermann: Pillangócsata* című színművében és pedig határozott sikerrel. Kétség, hogy ennek a derék társulatnak drámai személyzete ugyanazon az igazi művészi színvonalon áll, mint énekes-ensembelje és elbirja a legszigorúbb bírálatot is. *Mészáros* Gizellában, akinek filigrán szépségét a *Nemzeti Színház* színpadáról ismerjük, ezuttal igazi tehetséget fedeztünk fel, amelynek fejlődése a legszebb reményekkel biztat; drámai accentusokban bővelkedő *Rózsikája* teli volt poézissal és igazsággal és a második meg negyedik felvonásban nyit színen is zajos tapsokat aratott. Az öreg *Winkelmann Szentgyörgyi*ben mesteri ábrázolóra talált: a jeles művész szerepének legparokékosabb részleteit is teljesen kidolgozta. — *Dr. Janovics* Jenő, a társulat nagytelhetségű és ambiciózus igazgatója ezuttal először lépett a közönség elé, amelyet a rendkívül rokonszenves művész már öt év előtt nyert meg magának a *Fővárosi Nyári Színházban*. Azóta művészete teljesen kiforrott és mai elegáns Keszler-alkatúsa duzzadó életerejével és meggyőző igazságával egyik lénypontra volt az előadásnak, amelyen máskülönb is meglátszott az ő szakavatott vezetésének a nyoma. Az ensembel jól egészítette ki: *Horváth* Paula, (mint kitűnő Elza), *Labriné* Julia, akiben jeles anyaszínésznővel ismerkedtünk meg, *Várnai* kisasszony, továbbá *Eihari* Ákos és *Rubos* Árpád. A pompásan összevágó előadást előkelő közönség hallgatta végig. (G.)

** **Népszínház.** A *Népszínházban* ma este érte meg *Agai* Adolf és *Almásy* Tihamér énekes bohóza, az *Egy görbe* nap a huszonötödik előadás jubileumi tisztetségét. A *Borszem* *Jankó* kacagató figurái, melyeket illusztris szerzőjük évtizedek előtt teremtett meg s amelyeken két nemzedék annyit kacagott, a színpadon is beváltak s a mai jubiláris előadás a legjobb bizonyítéka annak, hogy ezek a figurák nem múltak idejüket. Előzőleg azonban dicsőségük és csengő tantümekeket juttattak az *Egy görbe nap* szerzőinek. *Blaha* Lujza aranyoskedőlyű Juci szobaleánya, úgy mint a darab huszonöt előadásán keresztül, ma este is lényessége volt az előadásnak. Játéka, nótái gyujtották és tapsokra ragadták a telt házat. A jubiláris tapsokban bő része volt *Némethnek*, *Kovácsnak*, *Szirmainak*, *Kiss* Mihálynak, a legnemesebb *Mokány* *Bereznének*, *Ujvárinak*, *Tollágnak*. A női szereplőknek *Krecsányi* Saroltának, *Harmath* Lujzának, *Kápolnai* Irénnek és *Dóry* Margitnak, aki pompásan illeszkedett

bele a *Népszínház* ensemble-jába, szintén megvolt a jubiléris sikerök. (M—s.)

** Művészet Szentesen. *Szentestör* írják lapunknak: Fényes sikerű, rendkívüli érdeklődéssel kísért művész-estéknél volt vasárnap, április 6-án, az itt nemrég alakult református kör javára. A művész-est volt képpen befejezése, koronája volt az újonnan épült szálló nagyszobájában rendezett Bazárnak, mely a református kör javára szintén szép jövedelmét hajtotta. A rendezőség meghívására Budapestről *Ábrányi* Emil és neje, *Paulayné-Adorján* Berta, *Paulay* Erzsike és *Polonyi* Elemér utaztak Szentesen, akik a délutáni vonattal érkeztek városunkba és párját ritkító fogadtatásban részesültek. Ezekre menő tömeg várakozott rájuk a vasuti állomáson. *Lakos* Imre polgármester üdvözlő beszéde után harmincegyen magánfogatból álló kocsis-sor kísérte be a városba illusztris vendégeinket, akik a város négyes-fogatjain helyezkedtek el. Az őket vivő három hintó teljesen be volt fonva nyíló virággal. Az első kocsi tényleg, a második rózsaszínű jácint, a harmadikat barack-virágok ékesítették. Gyönyörű látvány volt. Ehhez hasonlót más városokban csak virág-korzköz alkalmával láthatunk. A hosszú, impozáns kocsisor élén két díszbe öltözött megyei huszárvonagolt. Szentese városának lelkes magyar népe sorfalat állott az utcákon és zajos éljenzés hangzott föl mindenütt amerre a menet elhaladt. Este félkilenc órára zsulolásig megtelt az új szálló díszterme — mely egyuttal színházul szolgál — a város és a környék legelőkelőbb közönségével. A földszinten és a páholyokban a város színejeva foglalt helyet, a karzatokon pedig az egyszerű nép százaai szorongtak. A magas színvonalon álló hangverseny minden számát viharos lelkesedés honoralta. *Ábrányiné-Wein* Margit remekül énekelte magyar dalait annyiszor újratették, hogy a kitűnő művész egészen belefáradt az ismétlésekbe. Hasonló tetszés kísérte *Polonyi* Elemér briliáns zongorajátékát és *Ábrányi* Emil, *Paulayné*, *Paulay* Erzsike nagy hatású deklamációját. A közreműködők szebbnél-sebber virág-bokrétákat és babérokoszorúkat kaptak a jólétségek érdekében kifejtett nemes fáradozásaik jutalmául és az előadás végen *Futó* Ferenc jeltész, a református kör elnöke, egyes szavakban mondott nekik köszönetet. Lakoma és bál fejezte be a fényesen sikerült művésztét, mely a szentesiek emlékeztében hosszú ideig felejtethetlen marad. Az est jövedelme a református kör alapját jelentékeny összeggel gyarapította.

** Darabváltás a Nemzeti Színházban. *Gál* Gyula rekedése miatt a holnapra, szerdára hárduket *Kain* helyett a *Vasgyáros* adják, a szombatra kitűzött *Himfy* dalai helyett pedig *Kain* kerül előadásra.

** Beteg emberek. *Brieux* szenzációs drámája az *Avariés*, amely Brüsszelben igen nagy sikert aratott, a jövő héten kerül bemutatásra *Beteg emberek* címen a *Várszínházban*. A hírvess szerző a következő levélben adta beleegyezését darabjának színezőhatalához:

Tisztelt uram! Válaszom: igen. Nagyon fogok örülni, ha megértik intencióimat a magyar fővárosban, s ha diadalra jutttja jeles művésztársaságát az *Avariés*. Minden jót és szép sikert kíván, szives üdvözléssel

Brieux.

A darabról, amelyhez új díszletek készülnek egy fővárosi műteremben, már megkezdődtek a próbák. Különösen szépek a harmadik és negyedik színhez való díszletek rajzai és a kórház-terem. A *Beteg emberek* bemutatás előadása a jövő hét esütörtök-jén lesz.

** Várszínház. Érdekes estéje lesz holnap, kedden, a Várszínház közönségének. Holnap lesz ugyanis dr. *Balassa* Armin hatalmas drámái erővel fűltető darabjának, a *Paraszt-szerelem* bemutatása, melyben *Horváth* Paula, *Bihari* Ákos, *Mezei* Péter, *Fenyő* Mór, *Leővey* László és *Arkossy* Vilmos jutottak egy-egy jó szerephez. Ugyanez estén kerül színpadra a Várszínházban nagy sikert arató dráma, a *Pillangó-hisszony*, *Széky* Irénel a címszerepben, aki ezt a vidéken nagy sikerrel kreálta. A művésznő ugyanazokat a dalokat fogja énekelni, melyeket *Palmái* Ilka énekel a Várszínházban. A többi szerepet: *Kiss* Irén, *Horváth* Paula, *Leővey*, *Bihari* László és *Mezei* Péter játsszák. Nagy ambícióval készül a társaság a *Szép Galathea és Kékszálló herceg* című operetkekre, melyek még ezen a héten fognak színpadra kerülni.

** A Fővárosi Nyári Színkörben szerdán, április 9-ikén — kezdődnek el a passziójátékok, a Megváltó életének és szenvedésének tragédiája. Az előadás nagy fényvel és eredeti, korhű jelenetekkel van kiállítva. Az előadó személyzet a vidéki és fővárosi színészek javából került ki.

** A Nemzeti Színház újadása. *Balassa* Bálintból, *Martos* Ferenc verses vígjátékából, mely a *Nemzeti Színház* legközelebbi adása lesz. serényen folytak a színpadi próbák a *Nemzeti Színház* színpadán.

** A Farkas-Baskó-díj adatlésze. Néhai *Farkas* István 1843—49-iki honvédtiszt 1877-ben emlírtos alapítványt tett a *Nemzeti Színház* részére, hogy az ősszeg évi kamatai minden év április 6-án annak a törekvő színésznek adassanak át, kit pályatársai erre

legérdemesebbnek jelölnek ki. Az ez évi kamatokat a *Nemzeti Színház* tagjainak többsége *Tudóly* Klementinnek ítélte. *Tóth* Imre előadása, az intendáns megbízásából vasárnap este előadás előtt a színpadon lelkes beszéd kíséretében adta át a kitüntetett ifjú művésznőnek az ösztöndíjat.

** Miss Duncan Budapestén *Miss Izidora Duncan*, a kaliforniai táncosnő, aki a jövő héten az *Urania* színházban fog fellépni, ma Budapestre érkezett. *Miss Duncan* tegnap tartotta meg a *Bécsi* Künstlerhausban táncos estét, meghívott közönség előtt, melynek sorraiban *Meiternich* Sándor hercegnő, *Hartel* közoktatási miniszter és a legelőkelőbb osztrák arisztokrácia volt jelen. *Miss Duncan* klasszikus ókori táncoknál kivül, *Botticelli-Frimavera* és több régi olasz mester festményeiből konstruált táncokat rajtett el. A kaliforniai táncosleány, aki jövő héten nálunk is bemutatja művésztét, igen nagy tetszést aratott.

** A láda titka. *Bernard* Tristan háromfelvonásos boházata már napok óta teljesen készen várja a szerdai bemutatást. *Kuruc Feja Dávid* nagy sikere módot adott arra, hogy a francia újdonságnak a színpadon is több próbát szenteljenek el a *Várszínház* személyzet teendőivel foglalkozott. A *Láda titka*nak előkészületeivel. Már a múlt héten is teljes díszlettel tartották meg a próbákat. Ma volt a díszletes és jelmezés házi próbára, holnap, kedden pedig meghívott közönség előtt megtartják a nyilvános próbát.

** A Peleskei nótárius a Várszínházban. A *Várszínház* színészközlője esütörtökön, e hó 10-én délután 3 órakor vizsgálati előadást rendez. Ebből az alkalomból *Rónaszéki* Gusztáv művendékei eljátszzák a *Peleskei nótárius*. Az előadást rendkívül mérsékelt helyarák mellett rendezik.

** Nemzeti Zenede. A *Nemzeti Zenede* igazgató-sága ma este a *Vigadó* kisteremében hangversenyt rendezett, hogy növendékeinek tehetségét és haladását bemutassa. Ismét meggyőződöttünk arról, hogy a *Nemzeti Zenede* kitűnően tölti be hivatását és a zenei kultúra fejlesztése körül nagy érdemeket szerez. A műsor első száma *Mozart* es-dur vonósnegyese volt, amelyet *Pécsi* Károly, *Faludy* Marika, *Lederer* Imre és *Rédei* Károly (*Aggházy* Károly tanítványai) pompás összességben és stilszerűen színezett előadásban tolmácsolták. *Svehla* Antónia (*Aggházy* tanítványa) és *Csánky* Kornélia (*Tomka* tanítványa) kitűnő zongorajátékaikkal kellettek feltűnően, míg *Steiner* Emma (*Árany* Frigyes tanítványa) pompásan játszotta *Bruce* hegedűhangversenyének első és második tételét. *Fridvaldszky* Emília (*Baldassini-Bognár* Vilma tanítványa) nagyon szépen énekelte a *Mozart* II. re. pertore... áriát, *Kovács* Sándor, *Rédei* Károly, *Gneindl* Emil és *Zoltán* György (*Bürger* Zsigmond tanítványa) cellójuk meleg tónusával és szép technikai készségükkel tűntek ki. — *Márkus* Lily, *Tomka* István jeles tanítványa érett játékaival tullekedett az ilyen vizsgálati hangversenyek rendezésére: Chopin allegro de concertét brilliáns technikával, költői árnyalással és bensőséges felfogással játszotta. Ugyancsak sikere volt *Pécsi* Károlynak, *Árany* Frigyes nagylehetségű tanítványának, aki klasszikus felfogással játszotta *Spoher* VIII. concertjének adagiját, — majd pedig elragadó ritmussal *Wieniawsky* scherzo tarantelláját. — A hangversenyet előkelő közönség hallgatta végig.

** A roszályi malom. *Kaczány* Géza pályanyertes népszínművének bemutató-előadása szombaton, e hó 12-én lesz. A darab jelmezés próbáját pénteken délelőtt 10 órakor tartják meg. A pályadíjat nyert népszínműnek összes da'it *Dóczi* József, az országosan ismert zeneszerző komponálta.

** A Népszínházban holnap *Serpette* operetteje, *Adam* és *Eva* kerül színpadra, a 15 nő szerepben *Z. Bárdi* Gabival. Ez lesz a darab 24-ik előadása. *Dávid* Gabi második szerdán a *Lilium*, azután pedig pénteken a *Teréz kapitányban* fog fellépni.

** Vidéki színezés. Az újvidéki színházban virágvasárnap óta *Kőssy* Albert kitűnő társulata tart előadásokat. Az összességű előadásokat a magyarok s a szerbek egyaránt látogatják. Nagy sikere volt a bemutatkozások során *Széky* Szerenának, a társulat primadonnájának, aki temperamentumos játékával és szép énekével mindjárt megnyerte a közönség tetszését; bemutatkozása alkalmával elhalmozták virággal, és szeretettel tapsolták. Latábar, Benedek, Károlyi és *Könyves* osztozkodtak még az est sikerében.

** Operaelőadás a Telefon Hírdombban. A *Telefon Hírdomb* ma este előzetesnek szórakoztatására a Magyar Királyi Operaház előadást fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Hoffmann meséi*. Offenbach. Jácso zenéjű operetta, mely a Hírdombon keresztül teljes egészében, a legistábban lesz hallható. Az operaelőadás után a rendezés felolvasás következik, majd annak bevezetővel *csingyacs* lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Elte- és az Emke kávéházából közvetít 11 óráig a *Telefon Hírdomb*.

MŰVÉSZET.

□ A Kossuth-mauzóleum. A Kossuth-mauzóleum pályatervei fölött hozott ítélet ellen tudvalevőleg két fölébezzelt adat be a művészek. E fölébezzésekben arra kérték a tanácsot és a közgyűlést, hogy a zsüri ítéletének megsemmisítésével hirdessenek új pályázatot. A tanács ma foglalkozott a művészek fölébezzelésével s három órán át tartó vita után arra a megállapodásra jutott, hogy a zsüri ítéletét nem

lehet megfelelebbeni. E határozat alapján aztán a tanács elrendelte a zsüri ítéletének végrehajtását, s a díjakat legott ki is utalványozta. Egyuttal utasította a tanügyi osztályt, hogy az első díjat nyert pályaterv kivételére tegyen előterjesztést. A tanács jelentést is tett a közgyűlésnek, hogy a zsüri eljárását alapos vizsgálat után teljesen korrektnak találta, miért is azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a két fölébezzelt utasítsa el. A tanács határozata szóról-szóra így hangzik:

Arra való tekintettel, hogy a pályázati föltételekben egész világosan meg van mondva, hogy a zsüri ítélete végérvényes, a tanács intézkedik a zsüri ítéletének a végrehajtása iránt. Nevezetesen javasolja, hogy a *Strobl—Gerster* fele pályamű az első díjjal jutalmaztassék és a kivételre is elfogadtassék; továbbá, hogy a megüült további díjakat is adják ki, öt pályaművet pedig megvegyenek. Fölhívja a tanács a tanügyi ügyosztályt, hogy intézkedjék a határozat végrehajtása, a díjak kiutalványozása, s a pályaművek további elhelyezése iránt. Fölhívja továbbá az ügyosztályt, hogy az első díjjal jutalmazott pályamű végleges kivételre iránt tegyen előterjesztést.

A közgyűlés remélhetőleg, nem fog három órán át tartó tanácskozás után annyi korrektséget és és olyan abszolút helyességet föllelni a zsüri ítéletében.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya ma délután *Heinrich* Gusztáv elnökölésével ülést tartott, amelyen első sorban *Lehr* Albert levelező tag folytatta a *Magamról*, az osztály legutóbbi ülésén megkezdett érdekes értekezését. Célolja *Joánovicot*, aki Petőfőnek ezt az egyeztetését: „Magamnak is ugyan kutyául ment dolga.”

Megelőzve összes okoskodását, hogy „magam”, ha északad tőle a birtokozó, dativuszus válik, hogy ilyenkor önövi és barnadik személyű volta megszűnik, hogy a dativusz sohase lenet birtokos, hogy „nekem” ne lehetne jelző. Számos példát hoz fel a régből és újabb irodalomból és a nép nyelvéről, amelyek Petőfi konstruktóját, amely kétségkívül ritkább és szokatlan, helyesnek tünetik lel. Így pl. Petőfi prózában is használja ezt a szerkezetet „magamnak is ez a szándéka” — szándékomb helyett.

A régi irodalomban. *Kórhány* ez fordult elő: „Nincs nyugta magamnak” — e helyett nyugtom. Sőt *Deák* Ferenc is mondja így beszédében: „Hibát követünk el. Azért mondom, hogy követtünk, mert magamnak is része volt benne.”

Utána dr. *Gyomlay* Gyula I. tag *Böles* Leo hitellességéről címen tartott előlvasást. *Böles* Leo bizánci eszár taktikájának a honfoglalásokról magyarokra vonatkozó állítólagos adatait vizsgálja és arra a végső eredményre jut, hogy ilyenformán a *Leoban* levő, mostanág nagyrabecsült adatok a magyarokra nézve hitelt nem érdemnek s hogy Leo taktikája törendő a magyar honfoglalásra vonatkozó kutatók sorából. Végül *Kégl* Sándor vendég mutatta be *Szenáji és a persa vallásos költészet* című értekezését.

EGYESÜLETEK.

(A magyar vasuti és hajózási klub) Vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést *Ludwig* Gyula elnöklete alatt. A közgyűlés elfogadta a választmány évi jelentését, valamint a számvizsgáló-bizottság által megvizsgált múltévi származásokat és egy a választmánynak, mint a számvizsgáló-bizottság, nak megadta a felmentvényt.

A közgyűlés a klub 1902. évi bevételeit 108.004 koronával, kiadásait pedig 107.864 koronával irányozta elő. Az évi jelenés szerint a klub taglétszáma ez évi február végén 31 alapító, továbbá 3862 rendes és pártoló tag, kik közé újabbban még 2 alapító és 180 rendes tag lépett be; a klub berendezésének értéke 68.625-70 koronát tesz ki. — A közgyűlés az alapszabályok értelmében leköv. elnököt, *Hegedűs* Sándort, egyhangulag a klub tiszteletbeli tagjúl, *Horvátszky* Nándor kereskedelemügyi minisztert elnökül, *Ludwig* Gyulát pedig alelnökül leikesezéssel és közfelkiáltással megválasztotta.

Szavazás után választmányi rendes tagok lettek: *Bundsmann* Jenő, *Grundböök* Miklós, *botiai* Hívós József, *Kotányi* Zsigmond, *Kovács* Lajos, *csákányi* Marx János, *Szép* Béla, dr. *Perger* Ferenc, *Ráth* Péter, *Robitzek* Sándor, *Székely* Sándor, *Speidl* Bódgö, *Szabély* Kálmán, *Szekula* Gyula, dr. *Szerbák* Elek, *Szigethy* János, *Szablay* Ernő, dr. *Steina* József, *Trebitsch* Miksa, *Vész* Béla.

Választmányi póttagok lettek: *Bánó* Gyula, *Bene* László, *Daróczy* Rezső, *Egerszeghy* Mihály, *Forrai* Gábor, *Gerő* Károly, dr. *Hamary* Béla, *Herzog* Ödön, *Kemenes* János, *Kelenyi* Ödön, dr. *Késsy* István, *Magyar* Rátal, *Petz* Jenő, *Réssy* Emil, *Riedl* Károly, *Schwanda* Gusztáv, *Roeszter* Ernő, *Sztróky* István, *Verbir* Béla, *Verő* Manó. Számvizsgáló bizottsági rendes tagok: *etokarchai* Csillag Benő, *Márkóssy* Béla, *Vuskits* József, *Fabricsy* Elek, *Mendl* Rezső. Számvizsgáló-bizottsági póttagok: *Oloishon* Miksa, *Pretsch* Károly, *Zellán* János.

Könyvtársági-bizottság: Dr. Barna Károly, Puky István, Zolymy Jenő.

(A Kereskedelmi Segély-Egylet) tegnapi tartotta maróthi Fürst elnöke alatt az évi költségvetését. Az elnök hosszabb beszédben vázolta az egyesület sikeres működését. Az egyesület több, Újpesten lakó tag kivételére mult év végén működését Újpestra is kiterjesztette és ma már ott 85 tagja és két orvosa van. A legközebbi időben gondoskodásának tárgya lesz, hogy a tagoknak ne csak pillanatnyi segélyt nyújthassanak, hanem oly alapot szándékozik teremteni, melyből a munkaképtelenné vált tagok állandó segélyben is részesülhessenek. Az évi jelentésből kitűnik, hogy a tagok száma tetemesen növekedett. Epp ily öröndetes gyarapodást mutat az egyesületi vagyon, mely ma már 93.123 koronára 85 fillér. Az egyesület az évben is minden tekintetben megfelelt alapszabály szerinti kötelezettségeinek, ami legjobban kitűnik onán, hogy a tagdíj-bevételek 72%-át betegsegélyezésre fordították. A költségvetés a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette, megadta a felmentvényt és Glück Bertalan indítványára az elnökségnek és választmányának köszönetet szavazott sikeres és önzetlen működésért. Ezután elnök meleg szavakban emlékeztet meg azokról az érdemekről, melyeket dr. Schreyer Jakab az egyesület fennállása óta mint igazgatósági tag az egyesület körül szerzett, indítványára a költségvetés a távozó igazgatót, ki ellóglaltsága miatt ezen állást többé elvállalni nem képes, hálaá és elismerése jeléül tiszteletbeli tagnak választja. — Ugyancsak tiszteletbeli tagul választották meg Kunz Ferencet és Mösmer Józsefet a magyar kereskedelem körül szerzett érdemeikért. Végül megválasztották az igazgatóságba: Bródy Sándor, maróthi Fürst Bertalan, Kramer Leó, vásárhelyi Wodianer Hugó, a választmányba: Aczél Kálmán, Balog Mihály, Engl Bernát, Gottlieb Adolf, Kirschbaum Jakab, König Adolf, Litzmann J. Izidor, Löffler Károly, Moró József, Steiner Benó, Türk Adolf, Weisz Jakab, a felügyelő-bizottságba: Ernst Adolf, Junker József, Keleti Péter, Lichtenstein Miksa, Litzmann Ignác és Sas Manó.

(A Budapesti Sztánel Gyermekelel-Egysület) tegnapi tartotta meg évi költségvetését gróf Teleki Géza elnökével mellet.

A napirend lefárgyálása után az egyesület fontos határozatokat hozott a hegybányai telepház második épületének játszóteremre való átalakítása, valamint egy balatonvidéki állandó telel elhelyezésére irányuló elömlunkálatakt tárgyhánban, továbbá 40 beteges gyermeknek Osizen való elhelyezése ügyében. A választmány, valamint a pénztáros és számvizsgálók jelentésének tudomásul vétele után a költségvetés a felmentvényt megadta és a tisztakárnak, nevezetesen dr. Sirmay Oskárnak a pénztár kezeléséért, dr. Mandó Károlynak pedig a könyvek viteléért köszönetet szavazott. Ezután a költségvetést állapította meg, amely 600 gyermek kitélepitését tervezi, míg tavaly körülbelül 1000 gyermek részesült a kitélepités jótéteményében. A költségvetés 21.360 koronával kiadással szemben 4280 K. hányattal zárul. Végül az alapszabályok módosítását vétek javaslatba, úgy hogy ezental 3 alelnök és 105 választmányi tagja lehessen az egyesületnek. A régi 17 kilépő választmányi tagnak újra való megválasztása után, még a következőköt választották meg egyhangulag: Kaufmann Nándorné, Schanzner Ignác, Lauffer Lili, dr. Chyzer Kornél miniszteri tanácsos, dr. Perik Ottó egyetemi tanár, dr. Tausz Béla, dr. Halperth Akos, dr. Glück Ignác, dr. Reiss Mária, dr. Stern Adolf, Beck A. D., Vámos Károly, Rau Gottlob, lovag Kriegssan Nándor, Sternfeld Ignác, Anyai Kálmán, Aradi Kálmán, As György, Bausch Péter.

A költségvetés befejeztével az elnök köszönetet mondott a napisajtónak, a Lípótvárosi Kaszinónak, a Terézvárosi Kaszinónak és az iskolás gyermekek többi pártfogóinak.

(Az Országos Állatvédő-Egysület) tegnapi tartotta évi költségvetését az újárósházán Máday Izidor miniszteri tanácsos elnöklete alatt, nagyszámu érdeklődők jelenlétében. A belügyminisztérium képviseletében Vásárhelyi Gyula miniszteri segédtitkár, a földmivésügyi minisztérium küldöttek képp Károly Rezső gazdasági intézeti tanár a kultuszminisztérium képviseletében dr. Kapitány Kálmán segédlógalmozó jelent meg. Az igazgató-titkár évi jelentése után Magyar Kázmér, a földmivészkolák felügyelője tartott előadást, mire az állatvédelem terén buzgólkodó egyéneket, nevezetesen 10 rendőrt, 12 mezőrt és 12 más egyént jutalmaztak 20 és 10 korona összegekkel. Az egyesület végül tiszteletbeli alelnökké báró Kemény Árpádnét, tiszteletli taggá Chernel Istvánt választotta meg. Az egyesületi tagjainak száma jelenleg 1718, vagyona pedig 2480 korona.

(A Mária Dorotha-egysület) választmányára vasárnap ülést tartott Herich Károlyné elnöklete alatt. Az évi jelentésből kitűnik, hogy a tanítónők otthonában 9 egész, 2 félalapítványost, 2 kedvezményest ápol az egyesület és 191 ideiglenes lakó fordult meg ott. Vassary Kólos hercegprímás 10.000 koronás alapítványt létesített egy munkaképtelen tanítónő részére. Wohl Janka elhunyt írónő buiorait, könyvtárát és egyéb értéktárgyait végrendeletileg az egyesületnek hagyományozta. A Péterly-alap 80 korona kamatját egy nyomorba jutott volt tanítványnak adományozták, ezenkívül az egyesület 1200 korona segélyt osztott ki. A rendes évi költségvetés május 8-án lesz.

lemezte Horánszky rokonszenves egyéniségét és kifejtette, hogy az ország jogos reményével tekinthet az új miniszter működése elé. A főispán beszédét lelkes éljenzéssel fogadták.

— (A hasznos Pozsony.) Pozsony város mai költségvetése egyhangulag hozzájárult Hevesmegyének a képviselőházhoz intézett feliratahoz, mely Rákóczi, Thököly és Bercesényi emléket sértő törvényoikkéneket eltörlését, Kossuth érdemeinek törvénybe iktatását és szobrának felállítását, végül az 1848—49-iki honvédek érdemeinek törvénybe iktatását ölozta.

SPORT.

Alagi lóversenyelek. Holnap ér véget az alagi első meeting. A nevezések, mint az előbbi napokra is, kitűnően sikerültek és szép sportra van kilátás. Nagy meglepetésektől nem kell tartanunk, mert a lovakat már ismeri a közönség s így nem nehéz a győztest megjelölni.

Jelöltjeink:

- I. Fantassin — Bebbéle.
- II. Glaucois — Brianza.
- III. Bakator — Tiamo.
- IV. Aljaja — May be.
- V. Gubernator — Rozmaring.
- VI. Kezdő — Fuss.

Az alagi lóversenyelek eredményét mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, leghamarabb és legmegbízhatóbban a Telefon Hirmondó után tudhatják meg, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján közvetlenül az egyes versenyek letutása után, két tuta-monkit részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A versenyeredmények felolvasására kétszeres riadó-jellet hívja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

Nyiltér.

Angol fejmosó-víz

(Shampooing) a haját megszabadítja a zsírosodástól és korpától, a hajhullást megszünteti. Ajánlja. Chomerlin loudont egyetemi orvos-tudor által. Nagy üveg 3 korona, kis üveg 2 kor. Frakció: — Bradbury & Co. London, 32 Regent Street.

Vanicsek Gyula női fodrász
Magyarországi főváros:
Budapest, ÜNGI-ut 21. száma.

Köszönet és tudósítás.

Kötelességesnek tartom, hogy a fővárosi tűzörségnek folyó hó 5-én gyarámban kiüttöt tűzeset alkalmával tanusított önfeláldozó és eredményes működéséért, — melynek sikerült a tűz tovább terjedését meggátolni, — üszintén köszönetet mondjak. Egyuttal közlöm, hogy gyarámban az üzem egyáltalán nem szünetel, hanem minden rendelést azonnal teljesitek.

Dr. Heidberg Tivadar
vegyszereti gyár.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Budafoki esendilet.** Ifjabb Leitner József budafoki kovácsmester háialos elensége volt idős Reiber Ferenc budafoki bogárnarmesternek. Növelte közzötük az ellenséges viszonyt az is, hogy ez utóbbi pert is indított a másik ellen és ezt elvesztette. A mult év október 10-én ifjabb Leitner József, mikor belépett az apja udvarára, ott találta munkában idős Reiber Ferencet a hasonvevű fiával. Pár pillanat mulva — rövid szóváltás után — egymásnak mentek, s a verekedésben mindketlen súlyos sérüléseket szenvedtek. A vizsgálat során ifjabb Reiber Ferenc beismerte, hogy ő ütötte fejbe Leitnert azért, hogy apját ennek kezei közül kiszabadítsa. Így azután mind a hárman vád alá kerültek súlyos testi sértés büntete miatt. A mai — Banó bíró elnöklete alatt leolytatott lóárgyalás során — dr. Tóth kir. alügyész hivatkozva a bizonyítékokra a vádat id. Reiber Ferenc és ifj. Reiber Ferenc ellen elejtette, ellenben ifj. Leitner Józsefet a súlyos testi sértés büntete miatt kért megbüntetni. A kir. törvényészek ifj. Leitner Józsefet, mivel Reiberen 6 hónapig gyógyuló olyan sérülést ejtett, mely őt marandólag nyomorékká tette, két évi börtönrre és 2000 korona kártérítésre ítölte. Az ítélet ellen az elítélt jelebbezett.

TÁVIRATOK.

A francia megyék bizalma.

Páris, április 7. A megyetanácsok áprilisi ülészakát ma megnyitották. Sok megyetanács elhatározta, hogy a Waldeck-Rousseau-minisztériumot a köztársasági intézmények védelmének müvéért és Loubet elnököt közzötben álló oroszországi utazása alkalmából üdvözli.

Zavargás Jamaika szigetén.

Kingston, április 7. (Reuter.) Montagoban, Jamaika északi partján a rendörség által végrehajtott több letartóztatás miatt szombatt óta komoly zavargások fordultak elő. A zavargók és a rendörség között harra került a dolog. A rendörség rálölt a tömegre; egy ember életét vesztette, három megsebesült. A rendörség részéről a főfelügyelő és 18 ember súlyosan megsebesült. A kormány rendörséget és katonaságot, valamint a Tribune cirkálóhajót küldte Montagoba.

A svájci vámtarifa.

Bern, április 7. A nemzetgyűlés elhatározta, hogy megkezdi az új vámtarifa-javaslat tárgyalását és pedig mindjárt az egyes szakaszok megvitatásával.

Merénylet egy orosz rendörfőnök ellen.

Berlin, április 7. A Berliner Tagblatt jelenti Pétervárról: Midőn tegnapi Trepov moszkvai rendörfőnök kikocsizott, egy ember, hir szerint kizárt diák, a kocsi hágozójára lépett és tört akart döjni Trepovba s a mellette ülő rendörtisztet meg is sebesítette. Attól tartanak, hogy messze elágazó összeesküvés áll fenn Trepov ellen.

Közgazdasági táviratok.

London, április 7. (Gabonapiac.) Az irányzat nyugodt és állandó. Angol buza 3 p.-vel drágább. Dunavideki tengeri 3 p.-vel olcsóbb. Angol liszt szilárd és 6 p.-vel olcsóbb. Városi liszt 21 sh. 9 p. — 28 sh. Repeolaj 26 sh. Tengeri 21 sh. Behozatal: —. Az idő hűvös.

Bécs, április 7. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A multiheti kedvező irányzatot ma bágyadt hangulat váltotta fel, ami a budapesti árjegyzékre vezethető vissza. A nagyobb realizációs eladások következtében az árfolyamok hanyatlottak, buza 10, rozs 6, zab és tengeri 8 fillért vesztett. Kötetek: buza tavaszra 9.28—9.26, május—júniusra 9.25—9.19, rozs május—júniusra 7.36, zab május—júniusra 7.40, tengeri május—júniusra 5.29—5.23. Jegyzetettek: rozs tavaszra 7.44—7.46, zab tavaszra 7.40—7.42, repce augusztus—szeptemberre 12.30—12.40. Zárlatok maradtak: buza tavaszra 9.18—9.20, május—júniusra 9.14, rozs tavaszra 7.40—7.42, május—júniusra 7.31—7.32, zab tavaszra 7.35—7.37, május—júniusra 7.34—7.36, tengeri május—júniusra 5.18.

New-York, április 7. (Terménytöze.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2), áprilisra 9.02 (8.92), júliusra 8.83 (8.88), New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphian 7.15 (7.15), Refined in Cases 8.30 (8.30), Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 9.85 (10.—), Rohe és Brothers 10.10 (10.20), — Tengeri irányzata állandó. — Májusra 63 1/2 (64 1/2), Júliusra 63 1/2 (64.—), — Szept.-re 62 1/2 (63 1/2), Buza irányzata szilárd. — Páros ószi helyben 86 1/2 (86 1/2), Májusra 77 1/2 (77 1/2), Júliusra 77 1/2 (77.—), Szept.-re 76 1/2 (76 1/2), Dec.-re 77 1/2 (78.—), Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2), — Kávé: fair Rio 7. sz. 5. 1/2 (5. 1/2), Áprilisra 5.20 (5.20), Júliusra 5.45 (5.50), — Liszt: Spring Wheat clears 2.80 (2.80), — Cukor: 3.— (3. 1/2), — On: 27.85 (26.82), — Réz: 12.— (12 1/2), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, április 7. (Terménytöze.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. — Májusra 71 1/2 (70 1/2), Júliusra 71 1/2 (71 1/2), — Tengeri irányzata állandó. — Szept.-re 67 1/2 (68 1/2), — Zsír: Májusra 9.47 (9.50), — Júliusra 9.57 (9.67), — Szalonna short clear 9.30 (9.30), — Sertéshús: Májusra 16.42 (16.47), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Napirend.

Naptár: Kedd, április 7. — Római katolikus: 26. évsz. — Protestáns: Dénes. — Görög-ország: (március) Dénes. — Zsidó: 1. Nisan R. Ch. — Nap kél: 5 óra 10 perckor. — Nyugszik: 6 óra 22 perckor. — Hold kél: 4 óra 55 perckor éjjel. — Nyugszik: 6 óra 31 perckor délután.

A földmivésztügyi miniszter fogad délután 5 órakor. Tavasszi ártal a városigeti málcsanakban d. e. 9-től délután 4-ig belépődj 1 korona.

Nemzeti Szalon tavasszi ártalás d. e. 9 órától este 8-ig. Belépődj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelött 9 órától 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődjijal megtekinthetők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémian nyitva délelött 9—1-ig.

Iparmivészeti muzeum délelött 9 órától d. u. 1-ig. Technológiai muzeum délelött 9—1-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelött 9-től 1 óráig.

Közlekedési muzeum zárva. Akadémias könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9 órától 12-ig és délután 3—8.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődj 60 fillér.

VIDÉK.

— (Bács-Bodrogvármegye) közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén Latinosy Pál főispán meleg hangon emlékeztet meg Horánszky Nándornak kereskedelmi miniszterre történt kinevezéséről. S. épen jel-

KÜLÖNFÉLEK.

A tulsó part.

A tulsó partra törekedtem,
De visszazútek a habok,
S roncs csónakon, tört evőkökkel
Új árak nem indulhatok...

A tulsó parton bársonyosabb,
Üdőbb, színesebb a virág,
Tüzesebben lángol a nap is
És szebb a csillagmirád. —

Puhább a fű, zöldebb az erdő, —
S vigabban dalol a madár,
Rózsaszalagban ifjú lányok
Hű, melengető szive vár. —

És leborultam „Bűvés lányok,
Gyógyítsatok meg engemet!
Im ifjuságom lehanyatlott
Es testem-lelkem oly beteg...

A tulsó partra, örök fénybe,
A boldog földre vigyetek!
Megíjdom, ha forró vággyal
Egy hű szívet ölhetek!

Mint csöndes éjjel hárfá hangja,
A lányok ajka dalba fog,
De lágy dalukat túlharsogják
A zúgó, feltörő habok.

Herzeg János.

— A szóvalán utitárs. Bilbaoból írja a *La Union Republicana* egyik levelezője a következő kis történetet. A francia-spanyol határon meghalt egy spanyol uriember és a környezetétől azt az ígéretet váltotta ki, hogy holtestét el a fogják szállíttatni Madridba s gondoskodni fognak róla, hogy ő hazája fővárosának temetőjében pihenjen ki az életet. A be-következett halál után az egyik nőrokon eleget is akart tenni a kegyeleles kötelezettségnek és a vasuti hivatal főnökénél a halottszállítás költségei iránt kérdezősködött. A válasz nagyon lehangoló volt. Három-ezer pezeta lett volna a lefizetendő szállítási díj és ez az összeg nem állott az ígéretét beváltani szándé-kozónak rendelkezésére. A lehangoltan visszaindulót hamarosan kisegítette zavarából egy vállalkozó szel-lemű férfi.

— Asszonyom — szólott ez az ötleter ember — van ám a halottszállításnak egy sokkal olcsóbb módja. Öltöztessé fel a halottat rendes utazó ruhába, ültessé bele egy zsúllébe és hozassa ide mint bénát hord-széken, jól beödvé természetesen az arcot kendőkkel. Azután váltson egy első osztályú jegyet 70 pezetáért Madridig és honorálja kellőképpen a kalauzt, aki különös gondjal fog örködni, nehogy baj történjék és fizessé le nekem a közvetítésért és az ötleterért a kiérdemelt honoráriumot.

A rokon megegyezett és a terv kivitelének ne-hezebbik része sikerült is. A vonat robogott a *néma utassal*, akit a kalauz egy sarokban úgy helyezett el, mintha a vagon ablakán át nézné folytonfolyvást a tájkéket. Miranda de Ebeoban a kalauz egy perc-re kénytelen volt magára hagyni a féltve őrzött utazót s ez a perc éppen elég volt arra, hogy az alatt egy angol utazó kinyissa az ajtót és beugorjon a kupéba másodiknak. De mert az angol tisztelte a korábban érkezett jogát, még meg is kérdezte belépése alkalmával, hogy: szabad-e? — Egy hang se válaszolt a kérdésre, hanem azért az angol belépett. Néhány peró múlva azt a kérdést intézi utitársához az angol: hogy nem ellenzi-e, ha rágyújt szivarra? Ismét hall-gatás volt a fölvetett kérdésre a válasz. Nemsokára asztán az ablakot kezdte nyitogatni az angol, miután előbb ez iránt is kérdést intézett utitársához, a másik vagonablak felé fordított halotthoz.

A legközelebbi állomáson tolatások voltak. Háló-kocsit kapcsoltak a vonathoz. A tolatás alkalmával egy zúkkenés kizúkkentette a zsúlléből a halottat úgy, hogy lebukott. Az angol rögtön mellette termett, hogy fölisegítse s ekkor látta, hogy az utitárs hideg és halott.

A kellemetlen meglepetés után az angol mérle-gelni kezdte a helyzetét.

— Mit tegyek? A vonat robog. Ha megállítom, ki tudja, nem-e gyanúsítanak azzal, hogy én öltem meg. Amilyen furcsa észjárású ez a nép, még kitélik fölük. Hátha eltávolítottam ezt a szerencsétlent? Hisz ennek már ez sem okozhat kellemetlenséget!...

És a következő peroban kinyitott az ajtó és a vasuti töltésen legurult az élettelen test. Néhány pillanattal később belép a kalauz és rémülve látja, hogy a halott zsúlléje üres, a szomorú „bizomány” eltűnt.

— Kérem a jegyet, — szólott az angol felé for-dulva a kalauz s miután összeszedte lélekjelenlétét, mintegy mellékesen vetette föl a kérdést:

— Hová lett kérem a másik utas?
— Kiszállott! — válaszolt flegmával az angol.
Es a kalauz szinte kővé meredt s még azt sem árulhatta el, hogy — kételkedik.

— A világ vasuti alkalmazottainak száma. A *Railway Magazine* szerint a világ vasutainak összesen mintegy négy millió száz ezer személy áll a szolgálatá-ban. Ez a szám így oszlik meg: Európában 2,300,000, Ázsiában 350,000, Amerikában 1,850,000 (amelyből egy-millió az Egyesült-Államokra esik), Afrikában 60,000 és Ausztráliában 40,000. Érdekes megemlíteni, hogy másfél millió vasuti alkalmazottunk angol az anyanyelve. Európában a vasuti alkalmazottak száma tekintetében első helyen áll Anglia 530,000 alkalmazottal; utána kö-vetkeznek Németország 450,000 és Oroszország 350,000 alkalmazottal. A brit birodalomban (a tengerentuli birto-kokat is ideértve) a vasuti alkalmazottak száma me-galadja az egymilliót. A világon átlag minden 400 lakosra egy vasuti alkalmazott esik. Németországban ez az átlag 1:120, Angliában 1:75 és az Egyesült-Államokban 1:80. Minden vasuti alkalmazottnak átlagos szolgálati idejét 25 évben véve fel, azt találjuk, hogy az egész világon minden egyes évben 160,000 új alkalmazott kell a megüresedett helyek betöltésére.

— Az eladó vágányok. Különbö nagy derült-séggel tárgyalják most egy ügyes tolvaj ötleterét, amely-lyel tizenöt embert — köztük kereskedőket — sike-rült becsapni. Az egyik kölni lapban ugyanis néhány nap előtt a következő hirdetés jelent meg:

! Eladó vágányok !

A kölni külvasutak régi vágányait olcsó áron sikerült megszereznem. Ennek következtében

! hallatlan olcsó áron !

eladom e vágányokat. Venni szándékozők küldjék címeiket e lap kiadói hivatalába A. N. jellege alatt.

! Eladó vágányok !

A napokban aztán a külvasutak vágányai körül megjelentek a venni szándékozők. Az ismeretlen vál-lalkozó ötezer márkáért eladta a leszegezett síneket. Amikor a pénzt felvette, minden vonéknak utalványt adott azzal a megjegyzéssel, hogy azok alapján meg-kapják a fuvarozási engedélyt. A városházán persze nagy derűtlenséggel fogadták az utalványos vonéket és felvilágosították őket arról, hogy egy család fel-ültette őket.

— Visszel impregnált üveg. Az újabb kori szenciaciók találmányok honából Amerikából megint olyan fölfedezésről jött hír, mely az üvegyipar terén nagy átalakulásokra vezethet. Egy amerikai vegyész a forró viznek a megolvadt üvegre való hatását tanulmányozta s e tanulmány közben állitottag arra a fölfedezésre jutott, hogy a vízzel impregnált üveg 200° hőmérsékletig válik. Az ily uton előállított üveg gázláng fölött hevítve, nagymérvű vízvesz-tegés mellett fűduzzad és később fehér por-hányós tömeggé alakul. A vizsgálatok eredményei szerint ez a cseppfolyós üveg vízzel minden arány-ban keverhető és az ilyen keverék kőll töménység mellett közönséges hőmérsékletnél megszilárdul. Az új találmányu vizes üveg külsőleg hasosól a közön-séges üveggel és rendszerint már 200° C-on alul megolvad. E tulajdonsága révén az üvegszűzők gyártásánál nagy fontossággal bír és igen valószínű, hogy az impregnált üveg használata mihamar a leg-szélesebb körben is tért hódít.

— Előkelő gyomor. Hogy Münster herceg mint nagykövet és diplomata előkelő szellemű férfi volt-e vagy sem, erről a politikai természetű munkái van-nak hivatva tanuságot tenni. De hogy a herceg ur mint ilyen mennyire föltűtő állott a korabeli és rangjából többi ilyeneknek, ezt az ő legjelentéke-nyebb irodalmi műve, egy szakácskönyv bizonyítja. A *jó konyha* címen jelent meg a könyv és — nehogy szűkebbüléssel vádolassák a jeles szerző — három nemzet nyelven, németül, angolul és franciául: a né-met, az angol és a francia konyha remekeléseit tár-gyalja, magyarázza és kritizálja. Ez a könyv van hivatva az utókor számára megörizni Münster her-ceg életének legértékesebb tapasztalását. Bizonyos, hogy az a szempont, amelyből Münster herceg nézi a világot: az előkelő gyomor szempontja. Ez a praktikus alapokra fektetett előkelő izlés annyira do-minálja a herceg ur gondolatait, hogy egy fürmed-nyevre is kérészetli őt a német anyák nevelési ren-dszere ellen munkája előszavában. „No zenére és köl-

tészetre — így szól a herceg — oktassátok leányal-tokat, hanem tanítsátok meg őket, ha ugyan ti magatok értitek a módját, hogyan kell urigymor számára elkészíteni — a halat. Mert botrány, hogy Németország-ban milyen alacsony színvonalon áll a szakácsművé-szet és hogy a halat éppenséggel nem tudják nálunk tisztességesen elkészíteni.” Csak hogy éppen azt nem mondta Münster herceg, hogy Párisba volt kénytelen utazni valahányszor jól elkészített halra támadt fel az uri-gusztusa.

Altafőnökségben a nemes főúr inkább az angol konyhának nyújtja a pálmát és nem a franciának. Azt azonban a leghatározottabban bizonyítja, hogy a német konyha korántsem táplálja az előkelő fiatlyt, amint azt joggal el lehet várni egy nagy nemzetnek többé-kevésbé előkelő — konyhaszolgáltól.

KÖZGAZDASÁG.

A szállodás- és vendéglősipar képzése.

Budapest, április 7.

A *Pesti Hírlap* folyó hó 4-iki számában e tárgy-ról cikk jelent meg, melyre a közérdek szempontjából a következő felvilágosítással, illetve helyreigazítással óhajtok szolgálni.

Ebben az ügyben a szállodások és vendéglősök kérvényt intéztek a kormányhoz, amelynek a képe-sítésről szóló része azt kéri, mondassék ki, hogy enge-délyt csakis oly egyének nyerhessenek, kik igazolni tudják, hogy ez ipart legalább 3 éven át *gyakorlatilag tanulták*, illetőleg a pincér szakiskola tanfolyamát el-vegezték. A fősulyt a *gyakorlatra* fektette a kérvény. A cikkirő bizonyára nem vett részt soha a *budapesti pincér szakiskola* vizsgálatain, ahol meggyőződhetett volna arról, hogy évente szép számmal hódítják meg a magyarságnak az idegen fiatal nemzedé-ket. A fajszereket ápolásán kívül ez az iskola — és vele együtt a vidéken működő hasonló szakiskolák is, — nagy sulyt vetnek arra, hogy elméletileg a meg-felelő műveltség fökrá kepezék ki a pincérséget. Akkor, de csakis akkor illethetné szemrehányás ez iparág vezetőségét, ha ezt elmulasztaná. Még ma is sok vendéglős van nálunk, aki nem tud magyarul. Ezen a hibán pedig másképp, mint iskolázással alig lehet segíteni.

Az említett cikk azt állítja, hogy nincs garancia arra nézve, hogy a képzésekről szóló törvényt végre is lehet majd hajtani. Mint más képzéshez kötött iparnál, úgy ennél sem volna ez nehéz, mert az a cél, hogy a törvény a jövőre nézve mondja ki, hogy *ezentúl* ne nyithasson üzletet az, ki a fent emlit-tett képzéssel nem bír. Es ha az országyűlés az ipartörvény revíziója alkalmával kimondaná e szak-nak képzéséhez kötését, nem nyujtana-e elég garan-ciát az a 10,000 ifju, aki eddig szakképzésben rése-sült, arra, hogy az amugy is meghatározott számban elnyerhető italmérsi engedélyeket, melyek időrl-ődőre megüresednek, fokozatosan betölthessék.

Ami pedig azt a megjegyzést illeti, hogy „ez iparágak közül egyik sem kézműves természeti”, ismét a kérvény egyik passzusára utalok, mely így szól: „... ha mint vendéglős nem érti a mézáros- és hentesipart, a konyhakertészetet, a szakácsművészetet és konyhamegytant, nem bír jártassággal a borismeret-ben és pincérkezelésben, — nem boldogul.” S ezt az állitást kétségbevonni nem lehet. Nagyon helyes az az intézkedés, amelyet az idézett cikk *egértnak* nevez, mert hiszen ha egy iparos, kinek ipara képzéséhez kötött, sok évi fáradságos munka után elhal, család-jára nem hagyva mást, mint üzletét, melynek bizo-nyos állandó közönsége és jöbhre van, ne adassék meg az özvegynek a lehetőség, hogy az üzletből családját fenntarthatssa?

A kérvénynek nem az ipartestületi kényszer a főcélja. Ez különben nem volna káros még a leg-kisebb vendéglőre sem, sem az államra, sem a fő-városra nézve. Legjobban beláthatják ezt azok, kik a budapesti ipartársulat közel 30 éves működését ismerik. Mert tudnivaló, hogy az ipartársulatra úgy az állami, mint a fővárosi hatóságoknak szüksége van, az 1899-iki XXV. törvénycikk értelmében, azon-kivül tájékoztatást nyujt az iparhatóságnak egyesek vagyoni és személyi viszonyai felől. De eltekintve attól, segíelyezi az elszegényedett tagokat, átvállalván ezáltal a hatósági segíelyezés egy részét.

A cikk szerint a szakiskolák hiánya is lehet-lenné teszi a képzés kimondását. Ezzel szemben hivatkozom arra a mozgalomra, amelynek az a célja, hogy a vidék nagyobb városaiban szakiskolák állit-tassanak fel, másrészt rendelkezésünkre áll a vándor-tanítói intézmény és végül vannak szakkönyveink, melyekből ki-ki elsajátíthatja azt, amit a tanononak tudnia kell.

A budapesti szakiskola fennmaradása biztosítva

sorsjegy 152.40. Osztrák hitelsorsjegy 432.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyzetlet 460.50. Osztrák-magyar bank 1604. Déli vasút 63.25. Dunagőzhajózási részvény 867.—. Dohányrészvény 290.70. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.35. 4²⁹/₁₀₀-os ezüst járadék 101.25. Osztrák koronajáradék 98.25. 1864-iki sorsjegy 246.—. Osztrák hitelintézet részvény 674.25. Unionbank 445.—. Osztrák Länderbank 418.—. Osztrák-magyar államvasút 668.00. Elbavölgyi vasút 465.50. Alpesi bányarészvény 392.—. 20 frank arany 19.06. Londoni váltóár 240.07. Bécsi iramvagy Lütt B. 283.25. Bécsi Tramway Lütt A. 287.25. Lipót kőb 348.—. Az irányszat szilárdabb.

Bécs, április 7. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.—, Magyar hitelrészvény 687.—, Angol-Osztrák bank 281.—, Bécsi bankjegyzetlet 461.50, Union bank 547.50, Länderbank 419.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 669.—, Déli vasút 63.50, Elbavölgyi vasút 468.—, Eszaki nyugati vasút részvény 461.—, Dohányrészvény 391.—, Rimamurányi vasút 504.—, Alpesi bányarészvény 392.75. Májusi járadék 101.45 Magyar korona járadék 97.45. Török sorsjegyek 106.50, Német birodalmi márka 117.43—42. Napoleon'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 7. (Tőzsde tudósító.) A szombati newyorki tőzsde és a mai bécsi előtőzsde kedvező hangulata dacára itt az irányszat nagyobbára gyöngye volt. Kohó- és bányarészvényekben történt realizációkra bankok engedékenyek. Járadékok nyugodtak, forgalom a második tőzsdéoránban is jelentéktelen maradt. Magánkamatláb 18⁴⁹/₁₀₀.

Berlin, április 7. (Zárulat.) 4²⁹/₁₀₀-os papírjáradék —, 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjáradék —, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajáradék 98.25, Osztrák-magyar államvasút —, Kassa-oderberg vasút —, Bécsi váltóár 85.15, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commanit 194.25, Általános villamosági Edison 193.50, Gelsenkirchener 163.75, Laura-kohó 201.—, 4²⁹/₁₀₀-os ezüstjáradék —, 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék 101.10, Osztrák hitelrészvény 211.—, Déli vasút 17.75, Károly Lipos vasút 103.—, Orosz bankjegyek 216.25, 4¹⁰/₁₀₀-os új orosz kölcsön 96.00, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 100.80, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 176.90, Harpeni 166.10, Az irányszat esendese.

Berlin, április 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalomban 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék 101.10, Magyar koronajáradék 98.20, Osztrák hitelrészvény 211.60, Osztrák-magyar államvasút 143.90, Déli vasút 17.75, Eszaki nyugati vasút 17.40, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegyek készpénz —, Buschtiehradi —, Orosz bankjegyek 216.20. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, április 7. (Zárulat.) Osztrák-magyar államvasút 719.—, 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjáradék 102.20, Osztrák Länderbank —, 3¹⁰/₁₀₀-os francia járadék 100.87, Ottomabank 553.—, 3¹⁰/₁₀₀-os francia járadék 102.52, Alpesi bányarészvény —, Déli vasút 18.50, 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék 101.15, Párisi bankrészvény 1024.—, Oszák járadék 100.60, Francia törleszt. járadék —, Osztrák földhitelintézet részvény 1286.—, Török dohányrészvény 317.—, Az irányszat szilárd.

Frankfurt, április 7. (Zárulat.) 4²⁹/₁₀₀-os papírjáradék 101.70, 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjáradék 102.80, Magyar koronajáradék 89.30, Osztrák-magyar bank 115.10, Déli vasút 17.60, Elbavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.42, Bécsi bankjegyzetlet 118.20, Villamos részvény —, 3¹⁰/₁₀₀-os magyar aranykölcsön 85.60, 4²⁹/₁₀₀-os ezüstjáradék 101.45, 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék 101.10, Osztrák hitelrészvény 211.10, Osztrák-magyar államvasút 143.10, Eszaki nyugati vasút —, Bécsi váltóár 85.16, Párisi váltóár 812.66, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 200.—, Az irányszat tartott.

Frankfurt, április 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artyoványok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.70, Német bank —, Disconto 194.20, Berlini kereskedelmi bank —, Gelsenkirchener

165.50, Harpeni —, Laura-kohó —, Olasz járadék —, Szilárd.

Hamburg, április 7. (Zárulat.) 4²⁹/₁₀₀-os ezüstjáradék 101.40, 1860. sorsjegy 153.—, Déli vasút 17.75, 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjáradék 102.25, Osztrák hitelrészvény 211.50, Osztrák-magyar államvasút 142.75, Olasz járadék 100.60, 4¹⁰/₁₀₀-os Magyar aranyjáradék 101.25, Az irányszat esendese.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Április 7. A sertésüzlet irányszata változatlán.
A) **Hízott sertések ára:** I. A) Magyar eis Örendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 98—100 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106—107 fillérig. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 102—104 fillérig. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 140 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stacii). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 102—104 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 96—98 fillérig.

Sertésleltétel szám 1902. április 5. napján volt készlet 38.188 darab, — 1902. április 6. napján felhajtott 514 darab, 1902. április 6. napján elszállított 1233 darab, 1902. április 7. napjára maradt készletben 34.769 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, április 7.

A magas levegőnyomás Anglia felett megerősödött; a depressziók pedig a Fehér-tenger és déli, meg délkeleti Európa felett helyezkedtek el.

Míg Dél-Európában a hőmérséklet alig változott, addig északon jelentékenyen süllyedt: Esök főleg Közép-Európában fordultak elő, helyenkint zivatarokkal.

Hazánkban az idő enyhe volt, sokhelyütt esővel. Kiküldés: Északi szelekkel, hűvös idő várható, helyenkint éjjeli fagygal és sokhelyütt csapadékkal.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 7. —

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bárczy István Budapesti székesfővárosi tanácsost az országos ipari és kereskedelmi oktatási tanács tagjává és Zahoray Mária okleveles óvónőét a feketesárdi állami általános gyermeknevelőházhöz óvónővé; a pécsi állóábrák elnöke dr. Szily Ádám pécsi lakos ügyvédjelöltét a pécsi állóábrák kerületébe díjazott joggyakorlókká nevezte ki.

Anyakönyvezetők kinevezése. A helygözüminiszter Temesvármegyében a nagykovácsi anyakönyvi kerületbe Stock Endre segédjegyzőt, a dentáiba Heli Károly segédjegyzőt, a szakkálházaiba Binosa Miklós segédjegyzőt, a vöjteikébe Ha az János közégi irnokot, a kövesdibe Csoloka Gergely közégi irnokot, a károlyfalvákba pedig Barát Vilmos segédjegyzőt anyakönyvezető helyettesekké nevezte ki és Barát Vilmos kivételével, valamennyit a házassági anyakönyvi vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésével is megbízta.

Névmagyarosítás. Moller Simon budapesti lakos, vala-

mint kiskorú gyermeke Józsa Róza vezetőkénekének Möröre kért átválttatását a helygözüminiszter megengedte.

Pályázat. Az unvári pénzügyigazgatóságánál főbiztosi állás 14 nap alatt. — A zombori és nagybecskereki pénzügyigazgatóságánál pénzügyi tanácsosi állás 14 nap alatt. — A győri törvényszéknél teleknyomvezetői állás két hét alatt. — Az eperjesi pénzügyigazgatóságánál több pénzügyi vigyázói állás május 27-ig. — A zilahi törvényszéknél hivatalosjelölt állás május 2-ig.

DISKRET BETEGSÉGEK
elsőrendű gyógyító intézete
BUDAPEST.

KATAPHORESE.
UJ GYÓGYMÓD!
Főfűlmulthatatlan gyógyhatású
**Ideg-, Nemi-, Bőr-,
Vérbetegségek és
Gyengeségi-állapotok,
Impotencia** gyökeres gyógyítására.

Tapasztalt radikális és gyors eredményeket folytán honorárium teljes gyógyssiker után fizethető.

Páratlan sikerű eredményei folytán általánosan kitűnőnek elismert hydro-elektrotherapiai intézet

a modern Hygiene és legújabb orvosi technika elsőrendű vívmányait szigorúan berendezett gyógytermekkel

Budapest, Teréz-körút 44. I. emelet
Dr. Mitzger Tivadar

Az ideg és nemi betegségek gyógyítása. Gyengeségi állapotok, impotencia. Kataphoresis Gyógyász.
Bűnök a nemi életben és azok hatással orvosi tanácsok szigorú és személyes vezetés alatt, néha egész nap.
Levelekre díjmentesen válaszolunk.
Prospectus ingyen.

MAGYAR BAZÁR

Szerkesztik: **S. Hentaller Elma, nagylányai Lónyai Sándorné.** **DIVATLAP.** **XXXV. ÉVFOLYAM.** **Kiadja: Az Athenaeum irod. és nyomdai részvény-társaság.**

A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Élvezetes, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jótékonsági ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezve meg a háztartás, kertészkedés és női munkakör egyéb ágairól sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabászati mintákkal felbéli a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: **Ábrányiné-Katona Klementina, Bende Andorné, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Czobel Minka, Dessewffy Emma, Fanghné-Gyujtó Izabella, Faylné H. Mária, Gyarmathy Zsigáné, Győry Ilona, Harmath Lujza, özv. gróf Hessensteinné, újvárosi-győri Horváth Böske, M. Hrabovszky Julia, Kövér Ilma, Kuliffay Izabella, Lithvay Viktória, Lux Terka, Palik-Ucsevnyne báró Glaubitz Flóra, báró Redvitzné-Schittra Ilona, Sárosi Bella, Sulyok Ilda, Szalay Fruzina, Szigethyiné-Szalay Erzsé, Székely Irén, Tabódy Ida, Tavaszky Róza, Tutsekné-Bexheft Lilly, Wettsteinné-Szilva Margit, Vécseyné-Jankovits Lujza stb.**

A Magyar Bazár minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, színes divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két **Magyar Bazár**. Talányokkal és regényt közöl a **Magyar Bazár** pályakérdésekkel is foglalkoztatja a **Magyar Bazár** olvasóit és a megfektőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, félévre 6 korona helyett 4 korona 50 filléért, negyedévre 3 korona helyett 2 korona 40 filléért.

A Magyar Bazár előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

